

EGYETÉRTÉS

49. évfolyam

Budapest, 1913 PÉNTEK augusztus 22.

198-ik szám

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő:
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs:
EÖTVÖS KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, VACZI-KÖRUT 19. SZÁM

Csodák országa

Budapest, augusztus 21.

Csodaország ez a mi jó Magyar-országunk, amely egykor tejjben-mézben folyó Kanaán hirében állt. Itt minden másképpen történik, mint ahogyan a dolognak történnie kellene természetes rend és felfogás szerint. És minden máshol intéződik el, mint ahol logikailag kellene elintézni minden fontos és függő kérdést. Ez az oka annak is, hogy az elintézésnek nincs semmi sulya, semmi komolysága s még jelentősége sem. Ez pedig nem több, nem is kevesebb, mint az, hogy sehogy sem intéződik el semmi.

Itt van például a Tisza—Pallavicini-ügy, amely elintéződött valahogy. Mindenképpen elintéződött, kivéve oly módon, ahogyan azt az ügy komolysága megkövetelte volna. Elintéződött ugyanis a lovagiasság szabályai szerint, ami megfelelhet a párbaj-kodexeknek, de sehogy sem annak, amit várni lehetett, vagy amit várni kellett volna az előzmények után.

Általában, amióta ez a kormányrendszer váli uralkodóvá ebben az országban s a szisztéma nagyban virágzott már Lukács László érája alatt, a politika vagy a törvényszéki termekbe, vagy a vivótermekbe helyezkedett át, aminek az a természetes következménye, hogy minden megoldatlan ma-

rad, vagy a legjobb esetben is félig oldódik meg.

A Lukács—Désy-pör politikai része is a törvényszéki teremben, bírói fórum előtt jutott megoldásra. Ne mondja senki, hogy ez teljes politikai megoldás volt. Mert igenis, csak személyi része intéződik el annak az ügynek is. A törvényszék végzett Lukács László személyével. Egyszermindenkorra, a föltámadás reménye nélkül elföldelte Lukács Lászlót. Ez is eredmény volt ugyan és abban a tekintetben üdös eredmény, hogy Magyarország népeinek bizalma a független bíróság iránt megszilárdult; hite megerősödött s az a vélemény kerekedett fölül, hogyha minden korrumpálttá vált is ebben az országban, a bírói függetlenséget a korrupció nem tudta kikezdeni.

De ha a legméltóbb fórum elé került volna a nagy ügynek politikai része is, akkor tökéletesebb megoldást nyert volna. Akkor nemcsak személyváltozás állt volna be a politikában, de rendszerváltozás is. Lukács személyével együtt az aktív cselekvés színteréről lefünt volna minden, ami Lukács személyéhez, végzetes politikájához és szisztémájához tartozott s a bírói ítélethez csatlakozott volna olyan országos ítélet, mely Lukács személyén kívül az egész korhadat és penészes politikát, mely akkor dominált és most is dominál, a sírba fektette volna.

Értjük itt azt a fórumot, amely minden nagy politikai kérdésnek legfőbb és legtermészetesebb fóruma: a törvényhozást. A törvényhozás képviselőházának termében minden egészséges országban igenis el szokták intézni a nagy politikai kérdéseket és függő ügyeket. Valamikor, nem is oly régen, a magyar törvényhozás képviselőházában is politikai kérdéseket döntöttek el. Ez ma már teljesen idejétmulta és túlhaladott divat. Mindenhol csinálnak ma már nagy politikát, kivéve a képviselőházban. S a magyar nép, akár-hogyan perhorreszkálják is politikusaink a képviselőházat, nem tud beenyugodni abba a gyászos faktumba, hogy a képviselőházból száműzve van a politika.

Igy vagyunk a Pallavicini—Tisza-ügygyel is, amely párviadalban s a viadal után fölvetett jegyzőkönyvben intéződik el. Egészen irreleváns az ügy politikai vonatkozásaira, hogy a felek közül ki és mily mértékben sebesült meg. E tekintetben az is teljesen mellékes, hogy a felek kibékültek-e, vagy sem és hogy milyen szövegezésű, tartalmu és terjedelmű jegyzőkönyvet vettek föl. Az affér csakugyan a lovagiasság legszigorubb szabályai szerint intéződik el.

De nem volt-e s nincs-e még most is politikai része ennek az afférnak? ... S el lehet-e intézni ezt a részt, (amely pedig az ügynek legfontosabb oldala) a vivóteremben oly módon, hogy a felek

A mi utcánkból

Írta: Kassák Lajos

(Utánnovás tilos)

I.

Hajnaldótt. A házak és fák tövébe hangtalan esusszanással visszaszótktek a nyirkos éjszakai árnyak: az utcák szelesek, üresek voltak s a házak nedves szemében, melyekbe ezer színnel játszott bele a granitkoczkák éle, durván és keményen villant meg a maszatos üveg. A közeli toronyóra csengő ércnyelven most mondta el az első hajnali beszédet s a sima, aczélos-kék egen szinte látni lehetett a fényes, lobogó kaput, amelyen, mint valami kerek üvegóra alól, büszkén tört elő a piros égi lampa.

Angyalföld ébredt.

A két sort feltűrt gödrös-dombos utcán száz meg száz rongyos, elgyötört ember kocogott a gyárak felé. . . . Fojtó, meszes porfelhő hánytorgott utánuk.

— Ma megint bolond meleg lesz! — mondták a munkások és első pihenőt tartani lustán befordultak egy kocsmába vagy pálinkamérésbe.

Újpest felől nagy csoport mezitlábás, leült testű ember lépegetett a sárgahátú utközépen. Az utépítő kubikusok voltak. Vállra vetett kabáttal, felgyürt karokkal terpedt, agyagos talicskákat toltak maguk előtt. Vagy ötvenen lehettek: mind szálas, nagy-csontu emberek. Némelyek beszélgettek, mások kaeskaringsós ligeti nótákat füttyörészték s

barna, kemény husuk ingerlően fényesedett a napra. Fürgék, vidámak voltak, gyors egymásutánban maradtak el mögöttük a vörös bogós bokrok, pókhálós országúti jegenyék.

Az összetákolt piszkos szerszám-bódé elé értek. Kabátjukat a talicskákra teregették és élénk kíváncsisággal egy eszmas, félénk suhancz köré csoportosultak. Könnyen ment az ismerkedés, ők kérdeztek, a legény pedig falujáról és a munkanélküliségről beszélt.

— Mindjárt gyün a pallér ur, oszt téged is beállít! — mondta egy öreg talián.

A legény hümmögött, bólongatott és bárgyú böszavusággal panaszkolt az ő sok bajját.

A nap egyre melegebben pirosodott, zizegve szurt át a gyárakból terjengő füstrengen és millió éles körömmel húzta ki az emberek első reggeli veritékét. Apró aranyos csillogokkal hintette tele a föllapátolt buczkák hátát, melyek egészséges földszagot izzadtak a levegőbe.

Egy panamakalapos, aranyláncos ember csavarodott ki a közeli utcából.

— Gyün a pallér ur! — mondták a kubikusok és munkára készülve, szerszámaik közt kezdtek turkálni. Majd katonásan sorba álltak, leejtett fejfel várakoztak a listára.

— Jelen! Itt vagyok! — felelgettek kurtán.

— Van új ember? — kérdezte a pallér.

— Itt van el! — tolta előre a suhanczot egy öreg talián.

— Hogy hívnak?

— Druga István.

— Hány éves vagy?

— Husz.

— Jól van, majd a kordékra méssz — rendelkezett a pallér. — Keresd meg a Szabadost, hét lovatok lesz kettőtöknek. Homokkal jártok majd az Elevátortól.

Hat óra felé járt az idő, mikor István Szabadoshoz állva, munkába kezdett. Megsimogatta a vaksi, pókos lábú gebéket, megtanulta a kordék szerkezetét, de csak lopva, félszemével mert a másik legényre nézni.

Szabados csontos, sokatölt legény volt. Reggel mindig kipuczott bakkanesban jött munkába, de a telepen levette, bő kamgárn nadrágját czombig felgyűrte és így fesztelenül, pajkos kedvvel dobogott a forró homokban. Ha beszélni kezdett, sohse volt másról mondanivalója, mint az itálról, meg a lányokról. A beszéd végén nagyokat káromkodott és pöf-feszkedve hajuszát pödörte, kunkorította be tyáru keményre, hegyesre.

— Bolond egy ördög! — mondta István a fogai között, mikor Szabados ficzánkolvá az első ló hátára ugrott.

— Gyerünk, Pista öcsém, gyerünk! — A kordék nyikorogva elindultak a Duna felé.

István is neki készülődött, ostorával végig húzta a gebe hátán és a kordék nagyokat csámpáskodva gurultak be az épülő házak közé. . . . Egyszerre vörös, csipős téglapor verte be az egész utcát.

A magasba húzott, kuszált állványokon rövid szoknyás kőműveslányok hordták a maltet s mint egy poros, izzó lángfogtagból, csábitóan villant le barna, mezitelen vádlijuk.

közül ez ékkora, amaz akkora folytonossági hiánynyal távozott a vivóteremből? És elintézhető-e ez a kérdés egy kimerítő és minden részletre kiterjedő párbajjegyzőkönyvvel, amelyet a szekundánsok sajátkezű aláírásaikkal láttak el? Az a nagy, fontos, jelentős és mélyreható része az afférnek, amely a politikával és a rendszerrel van kapcsolatban, igenis függőben maradt és tovább is homályban lesz mindaddig, amíg az ügy az őt megillető, legkomolyabb és leglényegesebb fórum elé nem kerül: a törvényhozó testület fóruma elé.

A lovagiassági elintézés még kevesebbet dönt el, mint amennyit eldöntött a bírói fórum a Lukács—Désy-pörben a törvényszéki teremben. Ott legalább személyi konzekvenciákat vontak le s a tárgyalás bevilágított laterna-magicával a kormány korrumpált műhelyébe és kárhuzatos boszorkánykonyhájába. Legalább tisztán látott a világ abban, hogy Magyarországon hogyan, mily eszközökkel szerez majoritást valamely kormány. Legalább elvonult előtte a lélekvásárlásnak minden jelensége, amely arra vezetett, hogy a munkapárt többséget kapott.

De mibe világít be a párbajjal való elintézés? Mit tisztáz ez? Miről rántja le a leplet? Milyen sötétséget oszlat el? A vivóteremben csak a kardok csattognak, pedig ennek a csatlogásnak tudvalevően nincs artikulált szava. Ez nem magyaráz semmit; nem oszlat el egyetlen kételet sem; nem tisztáz semmiféle kérdést s legfőlegb arról tesz tanuságot, hogy a felek közül ki-melyik forgatja nagyobb készséggel s több lélekjelenléttel a kardot.

Csodálkozhatik-e ezután valaki, ha a kételet tovább is megmaradnak s a párviadal után a homály az ügy politikai vonatkozásaiból nem oszlik el?... Csodaország bizony ez a mi országunk. Körülöttünk mindenfelől ellenségek tömege hullámszik; a köznyomor, az általános inség nemhogy csökkenne, de

és husos, mezítelen karjuk. Mikor egészen alájuk értek, Szabados az ülésre állva, durva, nyers viczcseket kiabált föl az emeletekre. A lányoknak ez tetszett, felvették a harezot a legénynek, hangosan nevettek, a nyelvüket öllögették s egy duzzadt képű társuk kezdeményezésére valamennyien dobálózni kezdtek.

Istvánnak is megtetszett a játék és súlyos ökleit mutogatva, ő is börbe kezdett a lányokkal. De ahogy a házak árnyékából kiértek, az égre nézett és furesa, bus gondolatok szöktek be lógós, elárvult fejébe. Most édesanyjára emlékezett: az agyondolgozott, sok gyerekü asszonyra, aki most talán szomorúan néz fel a termékenyítő napra és siratja, visszakívánja maroknyi földjét.

— Helyben vagyunk! — kiabálta Szabados a gebéről leugorva.

A kordékat az elevátor alá állították; megállták a lovakat, azán piros ingüket szétgombolva, ők is a partra heveredtek. Szabados kerek pléhramás lükröt vett elő, lábait törökösen maga alá huzta és tetszelegve bajuszával játszott. István pipára gyújtott és gyönyörködve hajolt a Duna vibráló színébe.

A szigetről könnyű, kellemes szagot fújt errefelé a szél.

— Ha pénze volna az embernek, oszt itt vehetne néhány hold földet — gondolta István. — Ajjajáj, micsoda élet is volna az!

Mintha álomból ébredt volna, lustán, nehezen czihelődött föl, mikor az elevátor színig töltötte a kordékat. Ujra felült a deszkára és szótlanul koczogtak visszafelé.

Az utcán mocskos, formátlan alakok loholtak a kenyér után; a lányok megint kiabál-

folyton növekedőben van. Minden pangásnak indult s az általános tespedés közintézményeinket is kikezdte. A közterhek folyton elviselhetlenebbek s a jövedelmek egyre sorvadnak. Sehoh legkisebb kilátás a közviszonyok megjavulására, sőt törekvés sincs, legalább a kormány részéről, hogy azokat megjavítsa. Mindenhol politizálnak, csak a képviselőházban nem, amely munkapárti gyülekezési helylyé degradálódott. S a nagy politikai kérdéseket törvényszéki és vivótermekben intézik és döntenek el. Ha ez nem csodaország, akkor csakugyan nem volt soha csodaország. De fájdalom, a szó gyászos értelmében szolgáltunk rá a csodaország elnevezésre.

Budapest, augusztus 21.

Justh Gyula utazása. Justh Gyula, az egyesült függetlenségi és 48-as párt elnöke, ma — csütörtökön — indult el Joachimsthalból, ahol üdülni volt, hogy holnapután — szombaton — részt vegyen fiának, Justh János orsz. képviselőnek Rabón tartandó esküvőjén. Justh Gyula szombaton este Budapestre érkezik és innen tovább utazik tornvai birtokára.

Beszámoló. Szegedről jelentik: Dr. Kelemen Béla Szeged város II. kerületének függetlenségi képviselője Szent István-napiának délelőtti beszámolót tartott az Alsókörponton, melyen a függetlenségi polgárság nagy számban jelent meg. A beszámolóra a függetlenségi körök vezetői és számos tagja zászlok alatt kísérte el dr. Koszó István pártelnök vezetése alatt a képviselőt, akit az egyesült választópolgárság meleg óvációjában részesített. Kelemen egyórás, nagy tetszéssel fogadott beszéddel foglalkozott a politikai helyzettel, melynek során élesen elítélte gróf Tisza István és a munkapárt egész politikai szereplését. Utána dr. Koszó beszélt, majd a népgyűlés egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavazott Kelemen Bélának és biztosította az egyesült függetlenségi pártot bizalmáról és támogatásáról.

Bizalomszállítás. Désről jelentik: Szolnok-doboka vármegye törvényhatósági bizottsága augusztus 25-én rendkívüli közgyűlést tart, mely tárgyalni fogja a munkapárt elnöksége részéről benyújtott kormánybizalmi indítványt. Az ellenzéki törvényhatósági bizottsági tagok vezetői elhatározták, hogy ha a munkapárt által használt eszközök után nem is tudná megakadályozni a bizalmi indítvány keresztülhajtását, mindenesetre fölveszi a harezot a közgyűlésen a kormánypárt ellen.

tak, dobálózta, de ő rájuk se hederített s dühösködve morgott pajtása eszterlen mókáira.

Délben a bódé árnyékos oldalára ültek le ebédelni, szemben egymással egy-egy köre. Szabados piros gyümölcslekvárt kent a kenyérére és olesó zöldhéju almát hozzá; István szalonnát kotorászott elő tarisznyájából. Maguk elé bámulva, szó nélkül ettek.

Szabados nagyokat harapott, hamarosan bekapta hitvány elemőzsiáját, aztán kényelmesen elvetette magát. István lusta tempóban esámesogott s mikor a szalonna végére ért, jámbor áhitattal keresztelvetett.

Pajtása most gunyosan rávigyorgott. — Ugyan ne figurázz, nem vagy te nazarénus, vagy mi!

— Azért csak még se lehet pogány az ember.

— Nem úgy van itt, mint falun, hogy imádkozunk, mert forróság lesz vagy jég veri el a vetést. Oszt ha imádkozunk is, csakugyan elveri, ha kedve tartja!

— No, no, mire való már az ilyen beszéd!

— Már pedig ez így van! . . . Dolgozunk, oszt megkapjuk a forint hetven krajczárt, aztán vége.

— De én ugye maradok itt — mondta István kedvellenül.

— Lányt hagytaál otthon, ugy-e?

— Azt is!

— Éjszaka is voltál nála?

István hallgatott, mintha nem hallotta volna a kérdést, egy bogáncsszárral a homokban kapirgált.

— Hehehe, te mulya, talán bizony csakugyan parádéból szaladtál utána?!

A trónörökös Szerajevóban. Egy szerajevói napilap különösen megbízható forrásból jelenti, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös a tartományi muzeum megnívítása alkalmából szeptemberben Szerajevóba érkezik. Ugyanakkor ott lesz Billinski lovag közös pénzügyminiszter is. A trónörökös három napig fog Szerajevóban időzni és esetleg vadászaton is részt fog venni. A átoztatás kizáróan hivatalos jellegű és a trónörökös kihallgatást sem fog adni, hanem csakis a hivatalos személynéket fogja fogadni.

Politikusok tanácskozása. Tóth János titkos tanácsos tegnap este Budapestre érkezett. A mai nap folyamán meglátogatta Kossuth Ferenczet, azonkívül Désu Zoltánnal is érintkezett.

Főhercegnék kitüntetése. Bécsből jelentik: A Wiener Zeitung jelentése szerint Zita és Augustia főhercegnéasszonyoknak, valamint Hohenberg Zsófia hercegnének a király az Erzsébet-rend nagykeresztjével adományozta.

A beszállásolási törvény módosítása. Kassai város törvényhatósági bizottságának egyik legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy felterjesztést intéz az országgyűlés mindkét házához, valamint a honvédelmi miniszterhez aziránt, hogy a honvédelmi miniszter sürgősen nyújtson be egy törvényjavaslatot a katonai beszállásolásokról szóló törvény módosításáról, s az egyéb ezzel kapcsolatos kérdések rendezéséről. A legutóbbi pár napos hadgyakorlatok is arról győzték meg a lakosságot, hogy az érvényben lévő törvény egyes rendelkezései a bérek nagyságát illetőleg annyira alacsonyok, hogy a helyzet a mai drágaság mellett teljesen tarthatatlan. A revízió érdekében való feliratot megküldötte a város az összes társ-törvényhatóságoknak pártolás végett s napról-napra érkeznek most átiratok az egyes városoktól, melyben támogatásukat jelentik be Kassának. Legutóbb Miskolcz, Fehértemplom és Nagyvárad küldött ilyen átiratot.

Az iparfejlesztési törvény revíziója. A hazai ipar fejlesztéséről szóló 1907. évi III. t.-cz. I. fejezete, mely az újonnan keletkező vagy kibővülő gyáraknak állami kedvezményekben és segélyben való részesítéséről szól, 1915. év végén hatályát veszti. Ez alkalmából a kereskedelmi miniszter feliratot intézett a Magyar Garátiparosok Országos Szövetségéhez, melyben megkéri, hogy a törvény I. fejezetének alkalmazásánál észlelt előnyökről és hiányokról tapasztalatait közölje, nemkülönben gyűjtse egybe és terjessze fel az érdekeltségnek az iparfejlesztésre vonatkozó kívánásait.

— Abból!

— Ejjha!

— Hát!

— Már pedig azt rosszul csináltad, öcsém!

Mind egyforma az, öcsém s ha nem hitvány az ember, az istenfáját . . .

— Mi közöd hozzá? — ordított föl István megdühödve.

— Mi az no, hát a bibidre találtam a szoval? . . .

István egészen megvadulva ugrott föl a köről és halálosan elszánva markolásza cifra fanyelű bicskáját.

— Ha még egy kukkot szólsz arról a leányról, mindjárt a szemed vágom ki, te nyavalyás!

Szabados okosan meghátrált a bősziált kamasz előtt, aki bár fiatalabb volt, erősebbnek látszott nálánál. Kissé felemelkedett, szeliden, engesztelően szólt:

— Iszen nem arra mondtam, no!

Egy tompa pléhkolomp zörgött bele a legények szóharczába; az emberek elővettek szerszámaikat és dalolva, veritékezve megkezdődött a munka.

Istvánnak egész délután kellemetlen, rossz érzés bujkált a bőre alatt. Később füllesztő meleg vett rajta erőlt, leszállt a deszkáról és estig lántorogva, gyalog ballagott a kordék után. Munka után agyongyötörve kódorgott utcáról-utczára. Szállást keresett a tarka ismeretlen khaoszban; megállt minden kapu előtt melyeken tépett kovászos czédulák kínálták: „tisztá” ágyat, de ő sehogy sem tudta megérteni a kvártélyos asszonyok bő mondatait

Hosszú ügyekhez István meggyörgy se nek fegyver el. A divó rint a sér kérdésnek bizottak — el. A „ha vett magá czolással ahogy az férfiuval, aligha elég nuleg mag együttesen nők ellen, levele szer panama-pó Nincs ki együttes cziós ügy lezajlani.

A gróf György köz megbízottai a Nemzeti kardpárbaiból délelőtt tize lévő Rákosi Tegnapi lven elsőnek Tisza egyik most helyett segédje, bár érkeztek dr. vosa. dr. L. Szemere Mi Pallavicini György és v Tisza István

Miután dor vezető tette a bekit ményvvel é nyelt. Az el és néhány k dászára vág második oss lámadó fél ellenfelének szu karczolat Pallavicini T az alsó kart rajta. A neg a fejére lap összecsapásn dek ezután bandázásokat

A szünet ményvtele-nül nál örgróf E ban fölfogta A ríposztot parádon ker megesbesített kardia Tisza Az orvosok a párbajt e tollták.

Az ellen lására, keze párbaj helyé egyik mellék gratulált nek löbb apróbb pan nem vo ragasztották

A miniszterelnök párbaja

— Tisza s Pallavicini kibékültek —
Gróf Károlyi Imre nyílt levele

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 21.

Hosszu tárgyalás után és a lovagias ügyekhez illő titoktartás mellett gróf Tisza István miniszterelnök és örgróf Pallavicini György segédei a felek között fölmerült afférnek fegyveres uton való elintézését határozták el. A divó társadalmi és kaszinói felfogás szerint a sértés megtorlását, — anélkül, hogy a kérdésnek meritumába belemehetnének a megbízottak — csakis a vívóteremben intézhették el. A „hazugság” kitételel tehát elégtételt vett magának Pallavicini s ha ő egy-két karcolással megelégszik, ez az ő dolga, mint ahogy az ő dolga az is, hogy kibéküljön azzal a férfival, akit megvádolt. Az ellenzék azonban aligha elégszik meg ennyivel, hanem valószínűleg magáéva teszi Pallavicini állításait és egyúttal megismétli a vádat a miniszterelnök ellen, aki gróf Károlyi Imrénak mai nyílt levele szerint is befolyásolni igyekezett a nagy panama-pör tanuit Lukács László érdekében. Nincs kizárva, hogy az ellenzék esetleges együttes fellépésének hatása alatt a szenzációs ügy folytatása mégis a bíróság előtt fog lezajlani.

A párbaj

A gróf Tisza István és örgróf Pallavicini György között támadt lovagias ügyben a két fél megbízottai *kedden este kilenc órakor* találkoztak a Nemzeti Kaszinóban és rövid tanácskozás után *kardpárbajban* állapodtak meg. A párbajt tegnap délelőtt tizenegy órára tűzték ki a Váci-utcában lévő Rákosi-féle vívóteremben.

Tegnap délelőtt tizenegy órakor a párbaj helyén elsőnek jelent meg báró Vojnich Sándor, aki Tisza egyik lemondott segédjét, báró Harkányi Jánost helyettesítette. Utána jött gróf Tisza második segéde, báró Üchtritz Zsigmond, majd egymásután érkeztek dr. Hüttl Hümér egyetemi tanár, Tisza orvosa, dr. Lumnicz, örgróf Pallavicini orvosa, Szemere Miklós, gróf Esterházy Móricz, örgróf Pallavicini segédei, azután örgróf Pallavicini György és végül öt perczel tizenegy óra előtt gróf Tisza István, miniszterelnök.

Miután a felek föllálltak, báró Vojnich Sándor vezető segéd fölolvasta a föltételeket és megtette a békítő kísérletet. Ez azonban nem járt eredménnyel és így báró Vojnich összecsapást vezetett. Az első összecsapásnál Tisza volt a támadó és néhány kardcsapás után ellenfelének csuklóbandázsára vágott, azonban nem sebesítette meg. A második összecsapásnál örgróf Pallavicini volt a támadó fél és ekkor rövid küzdelem után Tisza ellenfelének mellén körülbelül tíz centiméter hosszúra karcolást ejtett. A harmadik összecsapásnál Pallavicini Tisza bandázsára ütött, a kard azonban az alsó kart is érintette és jelentéktelen sebet ejtett rajta. A negyedik összecsapásnál örgróf Pallavicini a fejére lapos vágást kapott, az ötödik hosszabb összecsapásnál Tisza kapott lapos vágást. A segédek ezután egy percnyi pihenőt adtak, hogy a bandázsokat megigazítsák.

A szünet után az első három összecsapás eredménytelenül végződött. A kilencedik összecsapásnál örgróf Pallavicini hevesen támadt, Tisza azonban fölfogta a vágásokat és rögtön röpösztözött. A röpösztöt Pallavicini kivédte ugyan, de a kard a parádon keresztül a fejét érintette és könnyebben megsebesítette. Pallavicini rögtön visszavágott és kardja Tisza fején szintén könnyebb sebet ejtett. Az orvosok és segédek erre rövid tanácskozás után a párbajt *egyetértelműen befejezettnek nyilvánították.*

Az ellenfelek a párbaj után, Vojnich felszólítására, *kezet fogtak és külön-külön mentek el a párbaj helyéről.* Báró Harkányi János a vívóterem egyik mellékhelyiségében várta Tiszát és melegen gratulált neki a párbaj kimeneteléhez. Az ellenfelek több apróbb sebesülést szenvedtek, varrásra azonban nem volt szükség, mert az orvosok tapasszal ragasztották le a sebeket.

Az egész ügyet a következő jegyzőkönyvvel zárták le:

Jegyzőkönyv.

Fölvételezt ez évi augusztus 18-án és 19-én Budapesten örgróf Pallavicini György és gróf Tisza István közt fölmerült lovagias ügyben. Jelen voltak alulírottak.

Pallavicini megbízottai augusztus 14-i levelükben elégtételt kérnek Az Ujság aznapi számában foglalt sértő kifejezésért. Gróf Tisza István e hónap 15-én kelt levelében segédei megnevezését e hónap 18-ára jelzi. Megbízottak összejöttek e hónap 18-án és gróf Tisza István megbízottai a lovagias elégtételadást felajánlották, de nézetük szerint *félreértés forog fönn és az ügy békés elintézése fölfogásuk szerint lehető.* Az utóbbihoz Pallavicini György megbízottai *teljesen hozzájárultak.* Hosszu tárgyalás után gróf Tisza István megbízottai ama forrás megnevezését kérték, amelyből örgróf Pallavicini György meggyőződését merítette. Melv kívánságnak Pallavicini György megbízottai eleget tettek. E hónap 19-én gróf Tisza István megbízottai egy föltételes proppozíciót tettek, melyhez Pallavicini megbízottai hozzájárultak, melyet azonban gróf Tisza István megbízottai a délután folyamán tárgyalannak nyilvánítottak. Ennek ellenében ugyancsak ők, hangoztatván a félreértés főnforgását, következő szövegű jegyzőkönyv elfogadását indítványozták:

Készek gróf Tisza István megbízottai gróf Károlyi Imrénak a Pesti Hírlap folyó hónap 10-iki számában megjelent nyilatkozata folytán felük nevében kijelenteni, hogy örgróf Pallavicini György folyó hónap 4-én Somogy vármegye közgyűlésén tett kijelentését *jóhiszeműen tette* és ennek folytán felük nevében kijelentik, hogy a Budapesti Tudósító folyó hónap 9-iki és „Az Ujság” folyó hónap 14-iki számában gróf Tisza István által tett sértő kifejezések örgróf Pallavicini Györgyre nem vonatkoztak. Viszont örgróf Pallavicini György megbízottai felük nevében *kinyilatkoztatták*, hogy gróf Tisza István mai keltű és a Budapesti Tudósító utján a helybeli lapokban folyó hónap 20-án megjelent és velük közölt leveléből felük meggyőződhetett, hogy *félreértés forog fönn* és gróf Tisza István, lévén szavai leghivatottabb magyarázója, az abban mondottakat felük elfogadja. Az ügy ennek folytán el van intézve és a fegyveres elégtételnek helye nincs.

Pallavicini örgróf megbízottai ez ajánlatot nem fogadhatták el, kiindulva abból, hogy a sértett fél állást nem foglalhat a sértő és harmadik személyek ügyében. Ennek ellenében ők a békés elintézés érdekében a következő szöveget proponálják.

A négy segéd együtt lelkiismeretesen konstatálja, hogy *bona fide feltételezéseken alapult az egész lovagias ügy; és hogy ennél fogva Tisza István gróf a sértő kifejezést Pallavicini György örgrófra nem vonatkoztatta.* Így az alap elvesén, fegyveres elégtételnek helye nincs.

Ezt a proppozíciót viszont Tisza István gróf megbízottai nem találták elfogadhatónak. Ezek folytán a négy megbízott egyetértően sajnálattal megállapítja, hogy az *ügy békés elintézése nem sikerült és fegyveres elégtétel szükséges állott be.*

Erre Harkányi János báró kijelenti, a békés elintézés megkísülván, ő megbízásáról lemond.

Harkányi János, Üchtritz Zsigmond,

mint Tisza István gróf megbízottai.

Szemere Miklós, Esterházy Móricz,

mint Pallavicini György örgróf megbízottai

Ezek után mint Tisza István gróf második segéde, Vojnich Sándor báró jelent meg, mire átlétek a fegyveres elégtétel módozatainak megállapítására.

Hely: Rákosi-vívóterem.

Idő: E hónap 20., délelőtt 11 órakor.

Föltétel: Nehéz kard, harcceptelenségig, bandázs: nyak, csukló, hónalj.

Vezetőségéd sorshuzás utján Vojnich Sándor báró,

Az időpont tekintetében Pallavicini segédei a nemzeti ünnep kegyelele iránti tekintetből e hónap 21-ét proponálják, ennek ellenében Tisza István gróf segédei felük többren ibeli elfoglaltsága miatt e hónap 20-ához ragaszkoznak.

K. m. f.

Üchtritz Zsigmond, Vojnich Sándor báró,

mint Tisza István gróf segédei.

Szemere Miklós, Esterházy Móricz,

mint Pallavicini György örgróf segédei.

Folytatólagos jegyzőkönyv. Fölvételezt augusztus 20-án. A szokásos békítési kísérletek után a párbaj a fönt megállapított föltételek mellett megtörtént. *Kisebb és nagyobb sérülések után* mindkét fél fején metszett három sebet mondott, mire a segédek a párbajt beszüntették és a fönti ügyet a lovagias szabályai szerint befejezettnek nyilvánították.

K. m. f.

Üchtritz Zsigmond, Vojnich Sándor báró,

mint Tisza István gróf megbízottai.

Szemere Miklós, Esterházy Móricz,

mint Pallavicini György örgróf megbízottai.

A lóversenytéren és a klubban

Délután gróf Tisza István és örgróf Pallavicini György is megjelent a lóversenytéren. A miniszterelnök báró Harkányi János kereskedelemügyi miniszterrel együtt az utóbbi autóján érkezett a versenyterre. Tiszán fekete Ferencz József-kabát, fekete czilinder volt. A versenyterre érve elvált Harkányitól s egyenesen kiment a gyevre, ahol előbb gróf Teleki Lászlóval váltott pár szót, majd Tersztánszky Kálmán hadtestparancsnokkal sétált néhány perczig. Mikor a Szent István-díjban versenyző lovak lefutották a próba-galoppot, a miniszterelnök felment az istállótulajdonosoknak fentartott helyre, a honnan báró Harkányi János társaságában nagy figyelemmel nézte végig a Szent István-díj lefutását.

Künn volt a versenytéren örgróf Pallavicini György is, természetesen a közönség állandóan figyelemmel kísérte ugy Pallavicinit, mint a miniszterelnököt, lesve, hogy vajon találkoznak-e? A találkozás tényleg megtörtént, örgróf Pallavicini kálapiját megemelve üdvözölte Tiszát, mire a miniszterelnök *szervusz-szal* válaszolt, de beszélgetésbe nem elegvedtek.

Bartek győzelme után Tisza eltávozott a verseny színhelyéről.

A miniszterelnök este fél nyolcz órakor megjelent az országgyűlési nemzeti munkapárt körhelyiségében, ahol a nagy számban egybegyűlt párttagok megjelenésekor lelkes éljenzéssel üdvözölték a miniszterelnököt.

Tisza az esti vonattal Gesztre utazott, ahonnan *jövő hónap közepe táján érkezik vissza a fővárosba.*

Imre felel Istvánnak

Gróf Károlyi Imre mai dátummal a következő levelet intézte gróf Tisza Istvánhoz:

Kedves István!

Hozzám intézett leveled olyanokat is foglal magában, melyeket sajnálatomra *lehetetlen válasz nélkül hagyom.* Annak bevezető részére itt és ezuttal alig reflektálhatok, mert a hírlapokban való nyílt levelezésszerű elintézésre alkalmatlan, más természetű elintézését pedig közeli rokonságunknál fogva, ha csak lehetséges, elkerülni óhajtanék, csupán azt jegyzem meg, hogy azt hittem, jól tudod, hogy *beszélgetésünk nyilvánosságra hozatala soha eszemágyában sem volt, ebben semmi néven nevezendő részt nem vaqok hajlandó vállalni, sőt azt a leqnaqobb mértékben sajnálom.* A nyilvánosságra hozatal ténye nem is az én tegnapelőtti nyilatkozatommal történt, melyre az előzmények kényeszerűltek engem és mely beszélgetésünk tartalmát a lehető legtárgyvilágosabb módon adta vissza, történt azonban annak előzetes, ismételt nyilvános fölhasználásával.

Tiltakozom az ellen a beállítás ellen, hogy régi beszélgetéseinknek egy részletét közöltem, mert többi beszélgetéseink a most szóban lévő e kérdésre véleményem szerint relevanciával nem bírnak, más bizonyos — a Magyar Bankban lévő irodámban lefolyt — beszélgetésünknek pedig egész tartalmát közöltem, ha nem is teljesen szó szerint, de mindenesetre annak egész lényegében. Hogy legabszolútabb mértékig precíz legyek, fölemlitem, hogy csakugyan beszélünk még ez alkalommal is egy más tárgyról, a *zatnai ház-ügyről*, de talán koncedálni fogod, hogy ma ez tökéletesen irrelevans. A *tendenciózus kiszakításra vonatkozó szemrehányást tehát magamra nézve ioqosnak elismerni nem vaqok hajlandó.*

Irrelevánsnak találok levelednek sok más részét is. Sohasem csináltam titkot abból, hogy nekem a Lukács—Désy-pörben való tanuvallomás a *lehető leqnaqobb mértékben kellemetlen*, egyrészt ama körülménynél fogva, melyek folytán nekem módomban volt a valóságot megtudni s amelyek engem minden más esetben hallgatásra köteleztek volna, másrészt a Magyar Bankra való tekintetből is. Abból sem csináltam titkot, hogy igen sokáig

haboztam, míg rászántam magam arra, hogy kész legyek a tanuzási kötelezettségnek eleget tenni, meggyőződve arról, hogy az adott esetben ez az első kötelességem. A leveled végén említett más oldalról jövő kapacitálás mindig erre vonatkozott.

De nem értem, mennyiben releváns ez ma? Kit érdekel ez ma? Nem fontos az a kijelentésem sem, hogy a bíróság által vagy annak engedelmével föltett kérdésekre fogok válaszolni, magamtól összefüggő előadásba bele nem megyek. Ezt senki nem vonom kétségbe, egyébként, ha jól tudom, így is történt. Irreleváns az is, mi volt a vád emelésének politikai tendenciájáról való véleményem. Végül irrelevant az is, melvikünk kezdte először a perrel való beszélgetést, bizonyos azonban, hogy tanuzási ügyben én kérdést sohasem intéztem hozzád. Lényegesen differenciánk egészen más és pedig a következő:

En sohasem mondtam azt, hogy te expressis verbis bármit tanácsoltál volna nekem, vagy bármire kértél volna. Ilvenféle kifejezés az általam előadottakban elő nem fordult. Végig úgy beszéltem, hogy általam czitált véleményed, a te álláspontodat képezi, mely szerinted helyes. Soha nem mondtam azt sem, hogy nézetednek abban a formában adtal volna kifejezést, hogy én elhallgassak valamit, amiről én pozitíve tudok. Mondtam azonban azt, hogy amiről nincs biztos, közvetlen tudomásom, arra nem tartozom kiterjeszkedni és hogy Elek Pálnak pusztán szóbeli állításai tudomást nem képeznek.

Nem is vagyok képes fölfogni, mi értelme lehetett volna annak, hogy nekem kelljen vallomomban „megjelölni”, mi az, amiről közvetlen tudomásom van és mi az, amit hallomásból tudok. Hiszen ennek a különbségnek a dolog természeténél fogva eo ipso ugys ki kellett volna tűnnie a kérdésből és válaszból és ki kellett volna derülnie a bíróság kérdéséből akkor is, ha én elmulasztottam volna valami ténvre nézve nyilatkozni az iránt, hogy azt közvetlenül tudom-e, vagy pedig csak hallomás alapján. Arra nézve tehát igazán nem lehetett szükség az én általam teendő külön „megjelölésre.”

De én emlékezetembe igyekszem most hozni két körülményt, mely talán alkalmas lesz arra, hogy koncedálhasd, hogy emlékező tehetségem nem engem csalt meg. Nem emlékszel arra, hogy én ismételtén magyaráztam neked, hogy az Elek Páltól hallottakat én azért nem vehetem olyan szóbeszédszerű vallomásnak, mely tudomást nem képez, mert ő azokat formális kihallgatásszerű eljárás kapcsán adta nekem elő, így tehát nem tekinthetem azokat mende-mondának? Amire te ismételtén azt válaszoltad, hogy azért az mégis csak pusztán hallomás és nem tudomás. Nem emlékszel továbbá arra, hogy beszélgetésünk vége felé én azt mondtam neked:

— Hát jó, én odáig elmegyek, hogy ha abban a formában kapom a kérdést, van-e tudomásom az illető összegek kifizetése és az állami szerződések megkötése közötti összefüggésről, én azt fogom válaszolni, hogy előbb döntse el a bíróság, mi az a tudomás, mert ha csak az egyenes közvetlen tudomás tartatik annak, akkor nincs tudomásom.

Ha tehát te csak azt mondtad volna nekem, mint amit tegnapi leveledben mondasz, akkor miért távoztál el tőlem azzal, hogy sajnálod, hogy nem tudunk egy nézetet lenni?

Befejezésül: Mindezek után magától értetődik, hogy hozzám intézett leveled ellenére multkorai nyilatkozatom tartalmához annak teljes egészében ragaszkodom.

Károlyi Imre.

Bíróság elé!

A bécsi közvélemény is érthetetlennek találja, hogy olyan vádat, amelyet Pallavicini emelt Tisza ellen, a vivőteremben intézzenek el. A „Neue Freie Presse” így ír:

A vád, amely a magyar miniszterelnök ellen elhangzott, kétségtelenül a becsülete ellen való támadás; amde annyira összefügg Tisza politikai és hivatali ténvkedésével, hogy azt nem lehet párbajjal elintézni: csak bíróság előtt, bírői eljárással lehet az ügyet tisztázni.

Tiszának érdeke, hogy a térvállás teljes nyilvánosság előtt állapíttassék meg. Hát megtörtént ez? Vajjon most, hogy a börtorzsolásokat flastromokkal beragasztották, többet tudunk, mint annakelőtte? A párbaj végre is bátorság kérdése, vagy a félelemé: szembeszállni a becsületügyi lovagias felfogással. Amde Tiszának ebben az esetben meg kellett volna mutatni, hogy tartja magát olyan gavalélnak, aki nyilvános szereplésére vonatkozó kérdésekben becsületének védelmét rá meri bízni a bíróságra. Ez kevésbé romantikus, de civilizált ország nem üzhet olyan politikát, mint az öreg Dumas három testőre.

Szünet szeptember közepéig

— Megalakul az új 67-es ellenzék —

A királyi biztos veszedelmében

— Hírek a politika világából —

Budapest, augusztus 21.

Ugy látszik, a politikában végre mégis beáll a nyári szünet, amelyet eddig Tisza afférjei minduntalan felkavartak. A Pallavicini-Tisza-párbajjal ennek az új keletű politikai skandalumnak lezárult az első felvonása, Tisza is elutazott és csak szeptember közepén tér vissza.

Ugyancsak szeptember közepére halasztódik gróf Andrássy Gyula pártalakítása, amire sok reményt fűznek ellenzéki körökben, habár a párt parlamentí tagjai egyelőre igen kicsiny csoportot fognak képezni.

Igy hát a mai nappal talán mégis beköszönt a politikai holt szezón, ha csak külügyi kormányunk nem fog szenzációkkal szolgálni. Őszig szünet lesz, az országot nem fogja háborítani a gonosz politika.

Részletes tudósításunk a következő:

A trónörökös a királynál

Bécsből jelentik: Ferencz Ferdinánd trónörökös vasárnap Ischlbe érkezik, hogy megköszönje a felségnek a hadsereg főfelügyelőjévé történt kinevezését.

A bécsi Militaerische Rundschau jelenti: A és k. hadsereg nevében lovag Krobotin tábornagy, hadügyminiszter Ferencz Ferdinánd főhercegnek, a hadsereg főfelügyelőjévé történt legfelsőbb kinevezetése alkalmából hódolatteljes szerencsekívánatait fejezte ki és biztosította őt egyszerűs mind a hadsereg változhatatlan hűségéről és hódolattáról és kérte, hogy őfensége a hadsereggel szemben eddig is igen nagy mértékben tanúsított kegyét továbbra is tartsa meg. Ferencz Ferdinánd főherceg a következő távirattal válaszolt:

Lovag Krobotin tábornagy, hadügyminiszter övezellenciájának, Bécs.

Salzburg, augusztus 20. Szívüöl jövő meleg köszönetet mondok Exzellenziának és az egész hadseregnek azon szívélyes szavakban kifejezett szerencsekívánatokért, amelyeket Exzellenziád a hadsereg nevében intézett hozzám abból az alkalomból, hogy az egész fegyveres erő főfelügyelőjévé kineveztettem. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy azon reményemnek adjak újból kifejezést, hogy a mi dicsőséges hadseregünk békében és háboruban mindig arra fog törekedni, — megemlékezve dicső hagyományairól — hogy legfelsőbb hadurunk megelégedését kivívja. Ferencz főherceg, lovassági tábornok és az egész fegyveres erő főfelügyelője.

Gróf Berchtold lemondása

Pétervári hiteles forrásból jelentik Berlinbe: Gróf Thurn-Valsassina osztrák-magyar nagykövet, aki most szabadságra utazott, csak karácsony táján tér vissza és akkor is csupán azért, hogy visszahívó levelét átadja. Karácsonyra várják itt gróf Berchtold közös külügyminiszter lemondását.

Andrássy pártalakítása

Az új 67-es ellenzéki párt formális megalkulása immár küszöbön van. Gróf Andrássy Gyula, az új párt vezére, megállapodott híveivel, hogy szeptember 14-én lesz Budapesten a zászlóbontás ünnepi napja. Andrássy pártjának eddig tizenhét képviselő-tagja van:

Gróf Andrássy Géza, gróf Andrássy Gyula, gróf Andrássy Sándor, gróf Bethlen István, Bolgár Ferencz, Darányi Ignác, Désy Zoltán, gróf Esterházy Móricz, Gál Sándor, Nehrebeczky György, Okolicsányi-Zsedényi Ede, örgróf Pallavicini György, Putnoky Mór, gróf Semsey László, Szereday Aladár, Széll Kálmán, Szerényi József.

A függetlenségi pártból tehát mindössze

négyszázötven képviselőt sikerült elhódítani Andrássy-nak: Bethlen Istvánt, Désy Zoltánt, Gál Sándort és Putnoky Mórt. Ezek nem is csatlakoztak az egységes függetlenségi párthoz. Andrássy reméli, hogy Sennyey Miklós bárót is meg fogja nyerni. A disszidensek egyáltalán nem csatlakoznak Andrássyhoz — a programja miatt, amely nem helyezkedik a radikális választójog alapjára. Az Andrássy-párt elnöke Széll Kálmán lesz, aki az alkotmány-pártnak is elnöke volt. Úgyvezető elnöknek alkalmasint Désy Zoltánt fogják megválasztani.

Báró Skerlecz állapota

Zágrábból jelentik: A tegnapi nap folyamán báró Skerlecz Iván királyi biztos számos látogatást fogadott. A beteg állapota déltájában rosszabbodott, amennyiben seblázt kapott, amely a déli órákban 39 fokig emelkedett. Ennek következtében az orvosok ellították a beteget a látogatások fogadásától. Báró Skerlecz állapota estefelé javult és ma reggel is relative jó az állapota, de a láz nem csökkent. Így a királyi biztos még mindig a kórházban marad. A mai orvosi vizsgálat könnyű gvuladást konstatait. Ma délelőtt a törvényszéki orvos hivatalosan megvizsgálta a kir. biztos.

A kir. biztos állandóan távirat és levél útján számos részvétlratot kap. Így többek között báró Fejérváru Géza darabont testörkapitánytól, Marquitti ezredes szárnységétől (Isehl), báró Rauch Pál volt bántól, Potiorek tábornagynagy, bosznia-hercegovinai tartományi főnöktől, Lukács László és Széll Kálmán volt miniszterelnököktől, gróf Zichy Aladártól, gróf Khuen Henriktől, Cseh Ervin volt horvát minisztertől, Láncazy Leó titkos tanácsostól, Unkelhäuser Károly államtitkártól, Cuvaj Ede báró volt kir. biztostól, Nikolics Miron püspöktől és Krsnjavi Izidor egyetemi tanártól stb. stb. A magas klérus és az arisztokrácia képviselői, a főispánok, az összes horvát tartományi hatóságok és Horvátország majdnem valamennyi községi képvisellete részvétliratokat küldtek.

Zágrábból táviratozzák nekünk: Estefelé a királyi biztos állapota rosszabbra fordult, az orvosi vérmérgezőstől tartanak. Budapestről táviratilag lehvíták dr. Lumitzler egyetemi tanárt.

Apponyi a helyzetről

Gróf Apponyi Albert az „Arad és Vidéke” tegnapi számába vezércikket irt „Szent István ünnepe” czimén. Apponyi a cikkben a többi közt a következőket írja:

Mikor Szent István örökségét végső elpusztításal fenyegeti az uralkodó rendszer, akkor ez az ünnep nem békeltető szöszatot, hanem harci riadót vált ki mindazok lelkeiből, akik azt őszintén ülik meg. A mai rendszerről kiemelni, hogy az megdönteni készül az ország eddigi alapjait; a közéletből száműzte az erkölcsöt, a jog és törvény uralmát, a nyugati szellemet. Ehelyett féktelen önkényt, féktelen korrupziót, bizancti szellemet vitt beléje. A tombolás és bomlás anyagai emésztk az építés anyagait.

Mindenki tudta, hogy az 1910. évi választások eredményét nagyban befolyásolta a hihetetlen mértékig gyakorolt erőszak és tömeg-korrupció; a tisztességes közvélemény egy része mégis belenyugodott. Azután kiderült, perrendszerü bizonyítás útján bebizonyosodott, bírói ítélettel megpecsételtett az a felháborító tény, hogy a kormány-párt céljaira felhasználott óriási összegeknek egy tetemes része illegitim eredetü, mert az államkincstár jogos tulajdona volt és mégis attól elvonatván, pártvezélokra fordítatott: ugyanaz a közvélemény ebbe is belenyugodott. Kiderült az is, hogy a volt miniszterelnök a parlament félrevezetésével akarta ezeket a tényeket palástolni, hogy a mostani miniszterelnök azokról tudott és mégis vállig támogatta elődjét; ezt is megnyugvással fogadták. Az erkölcsű pusztulás ez ijesztő jelenségei mellett szinte csekély számúba megköszönnek megromlása, alkotmányos biztosítékaink kikezdése, közsabadságaink elkobzása, a törvény uralmának felforgatása, a népjogok konok megtagadása. Mindezek a dolgok eltörpülnek ama megállapítás mellett, hogy pusztul az, ami közjognak, alkotmánynak, törvénynek, szabadságnak, haladásnak egvedüli biztos alapja: a nemzeti erkölcs integritása.

Lehet-e ilyen nemzeti végveszélyvel szemben békéről, vagy csak gygyverszünetről is beszélni? Nem, nem lehet. Beteg szentimentalizmus, vagy erkölcsi szorultság sugallhatna egvedül ma a béke szavát. Az életerős nemzeti erkölcs csak harcot hirdethet, nem egyes emberek, de bünös dolgok ellen.

mig ki nem István jobbik művének emelkedik, megvédik.

A folyó várra tervezését Jankovics miniszter, igen rendelet, a szágokhoz is

„Hizett jele magyarc augusztu kongressz

Min lokból k mán fele hanem egy mag kelt tani nines, ez beliltom

A p

Még a június 4-iki szavazott a Tisza, az ak kívüli közz rozatra tűz megfőlebbe dor János

„Eltékintett törvény hat okolás a k

„Az üg banforgó k dítvány ez fölvéve nem

„ának má közzvülésbe a tárgvsoro kérdéses k len a feleb kétségtelen tettel arra zat megse

„uq sem b latkozás tét tal a köz tekinthet

Ameri

ból jelentik zeknek jeg Wilson kü zött a tárg

Kegey

várról jeler nak, akiket gerészeti t

A há

tik: A bék vonatkozó gresszus az zának ke napirendjé zai tanulm vergvartás nemzetköz szerelés üg

A La

lentik: Az torna épít nult, már e valósulása számítás s munka 5 építéshez

A

se

V

...míg ki nem pusztul a pusztulás rendszere. Szent István jobbjára ma fenyegetőleg fordul azok ellen, akik művének alapjait rongálják és áldólag azokra emelkedik, akik azt alkotmányos küzdemükkel megvédik.

Betiltott román gyűlés

A folyó évi augusztus 24-ére és 25-ére Kolozsvárra tervezett román tanítói kongresszus megtartását Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter, igen helyesen, betiltotta. A betiltásról szóló rendelet, amely az illetékes román egyházi felekezésekhez is elment, a következőképpen szól:

„Hírlapokból, valamint hozzám érkezett jelentésekből arról értesültem, hogy a magyarországi román tanítók folyó évi augusztus 24. és 25. napjain Kolozsvárról kongresszust szándékoznak tartani.

Mint hogy a rendelkezésemre álló iratokból kitétszöveg a kongresszust nem a román felekezeti tanítók hivatalos vezetősége, hanem egy román lap szerkesztője, tehát egy magánember rendez, akinek az érdekelte tanítói kar irányítására semmi jogcíme nincs, ez okból a kongresszus megtartását betiltom.”

A pártatlan belügyminiszter

Még a Lukács-kormány idején történt, hogy a június 4-iki merénylet után Temesmegye bizalmát szavazott a kormányváltás és elismerését fejezte ki Tisza, az akkori házelnök iránt. A határozatot rendkívüli közgyűlésen hozták, anélkül, hogy tárgysorozatra tüzték volna az indítványt. A határozatot megfőlébhezítették. A főlébhezést most intézte el Sándor János belügyminiszter. Kedvezően intézte el. „Eltekintett a határozat megsemmisítésétől” — a törvény határozott rendelkezése ellenére. A megokolás a következő:

„Az ügyiratokból megállapítottam, hogy a szóbanforgó közgyűlési határozat alapjául szolgáló indítvány ezen rendkívüli közgyűlés tárgysorozatába *felvéve nem lett*. Minthogy az 1886. XXI. t. cz. 46. §-ának második bekezdése értelmében rendkívüli közgyűlésben csak oly ügyek tárgyalhatók, amelyek a tárgysorozatban *benfoglalattak*, ennélfogva a kérdéses közgyűlési határozat *törvényszerűsége ellen a felebbezésben érvényesített alaki kifogások kétségtelenül helyt állanak*. Mindazonáltal, tekintettel arra, hogy ezidőszent a közgyűlési határozat megsemmisítése *quakorlati jelentőséggel már uqu sem bírna*, mivel az abban foglalt megvitatkozás ténye meg nem történté nem válhat, ezáltal a közgyűlési határozat megsemmisítésétől *eltekintettem*.”

KÜLFÖLD

Amerika és Mexikó konfliktusa. *New Yorkból* jelentik: A mexikói kormány az összes követségeknek jegyzéket küldött, amelyben kijelenti, hogy Wilson küldöttje, John Lind és Huerta elnök között a tárgyalások szívélyesen tovább folynak.

Kegyelem a lázadó tengereszeknek. *Pétervárról* jelentik: A császár megkegyelmezett 47 matróznak, akiket ez év augusztus 2-án a kronstadti tengerészeti törvényszék elítélt.

A hágai békekongresszus. *Hágából* jelentik: A békekongresszus ma három a leszerelésre vonatkozó határozati javaslatot fogadott el. A kongresszus azt kívánja, hogy a felszerelések korlátozásának kérdését tüzzék a harmadik konferencia napirendjére. Előzőleg az egyes államok bizottságai tanulmányozták a kérdést. Tiltakozik a fegyvergyártás érdekeltiségeinek nagy befolyása ellen és nemzetközi szerződés tervét ajánlja a fokozatos leszerelés ügyében.

A La Manche-csatorna építése. *Párisból* jelentik: Az az ellenszenv, amely a La Manche-csatorna építése ellen Franciaországban megvívta, már egészen megszűnt és a terv közeledik megvalósulása felé. A csatorna építése hozzávetőleges számítás szerint 400 millió frankba kerülne és a munka 5 évig fog tartani. Lehetséges, hogy az építéshez már egy éven belül hozzáfognak.

Az Egyetértés szerkesztősége és Kiadóhivatala VI., Váci-Körut 19. sz. alatt van

Oroszország — Törökország ellen

— Energikus akció Drinápolyért — A bukaresti békeszerződés elismerése — Rend a Balkánon —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 21.

Teljes rendben megy végbe a balkáni átalakulás. A teljes nyugalmat még csak Törökország magatartása zavarja. A porta, bár kijelentette, hogy a Marica folyót nem lépi át, nem akar lemondani Drinápolyról. Oroszország, mint akinek legfőbb érdeke az, hogy Törökország teljesen háttérbe szoruljon, a legenergikusabb akciót kezdi és hír szerint a fekete tengeri flottát is mozgósította már.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Törökország nem adja Drinápolyt

London, augusztus 21. A *Timesnak* jelentik Konstantinápolyból: Tegnap egy osztrák Lloyd gőzöst Burgasban nem engedtek kirakodni. A porta arra számít, hogy orosz katonai expedíció fog megjelenni Burgasban. Ennek ellenére a török kormány nem hajlandó magatartását módosítani a drinápolyi kérdésben, de kész kiüríteni a Marica folyótól nyugatra a megszállott területeket. Hír szerint a porta és az ifju-török bizottság vezetői között arról tárgyalnak, nem volna-e jó már most egészen Philippopoliszig küldeni a török sereget és így kiterjeszkedni Bulgáriától, hogy lemondjon Drinápolyról.

Oroszország energikus akciót kezd

Pétervár, augusztus 21. A *Rjecs* jelentése szerint a török nagykövettel közöltették, hogy Oroszország abban az esetben, ha Törökország nem változtat eddigi magatartásán, el van határozva a *legerélyesebb intézkedések egész sorát fogantatosítani*.

Pénzügy bojkott Törökország ellen

Berlin, augusztus 21. A nagyhatalmak kormányai között az orosz javaslat felett bizalmas, de nem hivatalos tárgyalás indult meg. Az orosz kormány tapogatózott az egyes kabineteknél, hogy milyen álláspontot foglalnak el, ha Oroszország azt ajánlja, hogy valamennyi nagyhatalom bojkottálja pénzügyi téren Törökországot. A terv arra irányul, hogy a kormányok gyakoroljanak nyomást a bankokra és ne engedjék, hogy Törökországnak akármiféle czimen kölcsönt vagy előleget bocsájthassanak rendelkezésére mindaddig, míg a drinápolyi kérdésben nem teljesíti a nagyhatalmak követelését. Németország kijelentette, hogy csatlakozik a javaslatához, ha minden állam csatlakozik hozzá, de csak abban az esetben, ha gyakorlatilag keresztülvizszik.

Orosz csapatok partraszállítása

London, augusztus 21. Idevaló lapok jelentik, hogy *Burgas kikötőjében orosz csapatokat szállítottak partra*. Hír szerint egy osztrák Lloyd-gőzöst nem engedtek kirakodni. *A török csapatok erőltetett menetelással sietnek Filippopolisz felé, hogy megszállják azt*. Most már szó sincs róla, hogy a török sereg visszavonuljon a Maricán át. Enver bey nem is hederit kormányának határozataira, elannyira, hogy önhatalmulag rátette kezét arra az 500.000 fontra, amelyet a dohányjövődék bocsátott a kormány rendelkezésére az állami hivatalnokok hátralékos fizetéseinek kiutalványozása céljából. *Enver bey ezt az összeget a hadsereg céljaira fordítja*.

A török csapatok

nem lépik át a Maricát

Pétervár, augusztus 21. P. T. I. konstantinápolyi értesülése szerint Said Halil pasa herceg nagyvezér meglátogatta Giers orosz nagykövetet és kijelentette előtte, hogy az a hír, amely szerint Törökország meg akarja szállani Dedeagacsot és Bulgária kész bevonulni, teljesen alaptalan. A török csapatok csak stratégiai okokból és nem ismerve pontosan a bolgárok szándékait, léptek át a Mari-

cát. A nagyvezér még ma utasítja a csapatok parancsnokát, hogy a Maricán átkelt csapatokat rendelje vissza.

Konstantinápoly, augusztus 21. A porta elhatározta, hogy a hatalmakhoz újabb körlevéletet intéz, melyben, mint már előzőleg tette, újból kijelenti, hogy nem szándékozik a Maricát átlépni. A porta megkérdezte a főparancsnokot, mely helységeket lehet a Maricán túl azonnal kiüríteni, a drinápolyi kérdés megoldásának bevárása nélkül.

Olasz pénz Törökországnak

Páris, augusztus 21. Konstantinápolyból jelenti az *Echo de Paris* tudósítója: *Több olasz bank közölte a portán, hogy készek bármikor nagymennyiségű török kincstári utaványt átvenni* megfelelő koncessziók fejében. Ilyen körülmények között szó sem lehet arról, hogy a nagyhatalmak pénzügyi téren bojkottot rendezzenek Törökország ellen. Ez az eset is azt bizonyítja, hogy a nagyhatalmak közt nincs meg a szükséges egyetértés és gondolni sem lehet arra, hogy Törökország szép szerével lemondjon Drinápolyról. Franciaország mindenestre jól teszi, hogy a Konstantinápolyban uralkodó hangulatot kihasználva, előzékeny magatartást tanúsít Törökország irányában és szintén gazdasági előnyöket iparkodik szerezni.

Változások az orosz

hadügyi szervezetben

Páris, augusztus 21. A *Matin* jelenti: Az orosz hadvezetőség a legutolsó hadgyakorlatok tapasztalatai alapján különböző szervezeti átalakításokat tesz, hogy ezentul a mozgósítást az eddiginél gyorsabban lehessen keresztülvinni. Főleg több *stratégiai vasútvonal* kiépítése van tervben.

A bukaresti követ a királynál

Ischl, augusztus 21. *Fürstenberg* herceg, a monarchia bukaresti követe, ma délelőtt audiencián jelent meg a királynál. Az audiencia fél 1 óráig tartott. Fürstenberg herceg délelőtt *Schönburg-Hartenstein* hercegnél, a vatikáni osztrák-magyar nagykövethél és neje-nél tett látogatást.

A békeszerződés ratifikálása

Belgrád, augusztus 21. Péter király tegnap királyi ukázzal ratifikálta a bukaresti békeszerződést.

Ma este külön futár indult Bukarestbe a ratifikált békeszerződés kicserélése miatt.

Athén, augusztus 21. A külügyminisztérium egy hivatalnok a tegnap Bukarestbe utazott, hogy a király által ratifikált békeszerződés szövegét átadja.

A határmegállapítás

Pétervár, augusztus 21. Mint a pétervári távirati iroda értesül, a görög kormány Oroszország bukaresti és szófiai képviselői által értesítette a bolgár kormányt arról, hogy három határmegállapító bizottságot nevezett ki s ezek augusztus 22-én Demir Hisszarban fognak összeülni. Dedeagacsot, Xantit és Gümüldsinát a görög csapatok augusztus 21-én ürtik ki.

Menekül a lakosság

Szaloniki, augusztus 21. Melnik egész lakossága — minthogy nem képes bolgár uralom alatt élni, — elhatározta, hogy görög területre költözik.

A bolgároké maradó területekről menekülő mohamedán, görög és zsidó lakosság száma mintegy 55.000. Figyelemreméltó, hogy negyedfelezer bolgár is kivándorolt görög területre. A menekülőkről a görög kormány gondoskodik.

Az athéni távirati iroda a Melnikben történetekről a következőket írja: Midőn a város lakói megtudták, hogy bolgár uralom alá kerülnek, elhatározták, hogy elhagyják a várost. Először az asszonyok és gyermekek hagyták el a várost, azután a tömeg a templomba ment, levette a szentképeket, hogy a profanizálástól megóvja azokat, azután négy csoportra oszlott és felgyújtotta a várost. Amikor a lángok az egész várost elpusztították, a la-

kosság elvonult. Szivettépő látvány volt a szülőhelyüket elhagyó emberek elvonulása. Ugyanez a jelenet történt Csacevo faluban is. A muzulmán lakosság mindenütt hasonlóképpen cselekedett. Gümüldsiná és Xanti környékén a lakosság görög területre költözködött. Az országutak tele vannak menekülőkkel.

A városok kiürítése

Athén, augusztus 21. Bulgária az athéni orosz követség közvetítésével azt a kérelmet intézte a görög kormányhoz, hogy a görög csapatok Xantit, Gümüldsinát és Dedeagacsot a rendes bolgár csapatok megérkezéig tartva megszállva. Bulgária e kérésének eleget is tettek és e városok kiürítését elhalasztották.

A szerb trónörökös Üszkűbben

Belgrád, augusztus 21. Sándor trónörökös ma reggel Üszkűbből ideérkezett, hogy szombaton a csapatok ünnepi bevonulásán résztvegyen.

Magyar pénzüzetek

és az „Albán Nemzeti Bank“

A nagyhatalmak nagyköveteinek londoni reuniója értelmében tudvalegyőleg Albánia nemcsak önálló államiságra tett szert, de önálló nemzeti bankkal is fog rendelkezni. E nemzeti bank alapítására vonatkozólag napok előtt egy jelentés látott napvilágot, hírül adván, hogy az albán nemzeti bankot három osztrák és három magyar nagybank fogja tőkével ellátni, illetve 15 millió koronányi alaptőkével megalapítani. A megnevezett egyik magyar pénzüzetnek, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak igazgatója: dr. Hegedüs Lőránt, országgyűlési képviselő, nyilatkozott erre vonatkozólag és megemlítette, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank már évekkel ezelőtt tanulmányozta az albán viszonyokat; a szerajevói Allgemeine Handel- und Transportgesellschaft egyik igazgatója bejárta Albániát és tüzetes jelentést küldött a Kereskedelmi Banknak. A Szkutari körüli események, majd a nemrég történt dolgok aktuálisakká tették ezeket a jelentéseket, de a legújabb események övatosságra intik a Kereskedelmi Bankot. Ma az albániai nemzeti bank ügye még nem aktuális, — mondotta Hegedüs Lőránt — hiszen még Albánia sincs! Nagyon korai dolog volna tehát arról beszélni, hogy milyen bankok és mekkora tőkével fogják megalapítani Albánia nemzeti bankját.

Arra a hírre vonatkozólag, hogy az alapító intézetek között nem fog szerepelni a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság, beavatott helyről közlik, hogy ez a pénzüzet, amely a Keleten nagy üzleti sepkulációkba bocsátkozott, szintén részt kíván venni az albán nemzeti bank alapításában. Sőt igen valószínűnek mondják, hogy magyar és osztrák bankokon kívül olasz pénzüzetek is közre fognak működni az alapításban.

TÁVIRATOK

A marokkói harcok

Madrid, augusztus 21. Az „Imparcial“ jelenti Ceutából: Beni Mszala tartományban egy spanvol dandár razziaszerűen átkutatta a vidéket és több benszülött-telepet fölgvuitott. A tűz erősen terjed, úgy, hogy eloltása több napot fog igénybe venni. Az ellenség elkeseredetten védekezett, de — úgy látszik — nagyon megviselte a támadás. A spanvol csapatoknak tegnapig 14 halottjuk és 25 sebesültjük volt. Más táviratok a spanvol bandák operációiról szólnak.

Castro eltűnt

Newyork, augusztus 21. Egy Willemstadbe (Curacao) érkezett hajó azt a hírt hozza, hogy Coro venezuelai várost, ahonnan Castro hívei az első csapást mérték Gomez elnökre, a kormánycsapatok heves harc után megint visszafoglalták. Gonzales és Mrbina felkelővezérek — hír szerint — elestek. Gomez Maracay város közelében táborozik a hadseregével. Castrot mindenfelé keresik, de nem találják.

A Szent István-napi repülő-verseny

— Székely Mihály lezuhant — Steinschneider Lili balesete —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 21.

Az érdeklődés ma már egy kicsit elfordult a magyar aviatikától. Valamikor lelkesedéssel tapadt a rákosi repülőversenyter felé minden szem, azután mosolyogni kezdtünk azon, ami ott történik, végre a mosoly is eltűnt az arcunkról, senki sem gondolt többet arra, hogy egy pár lelkes ember mégse adta fel a küzdelmet a levegővel, egészen elfelejtettük, hogy magyar aviatika is van a világon. Most azután dicséret nélkül nem szólhatunk. A mindenkitől elhagyott emberek valamit mégis csak tudtak produkálni. Igaz, nem sokat, alig valamit, a külföld már régen ellépett ilyen kisebb fajta kísérletezések mellett, de mégis csak valami eredmény. Támogatás nélkül, küzdve, harcizva tanulni, ez az ő feladatuk, ezt akarják keresztül vinni. Örömmel kell konstatálni: a tavalyi és az idei eredményt össze se lehet hasonlítani, a haladás olyan óriási méreteket öltött.

Két szerencsétlenség is történt. Székely Mihály ismét lezuhant, megint három hétig kénytelen nyomni az ágyát. Baleset érte még Steinschneider Lilit is, a gépe összetört, de neki semmi baja se történt.

Tudósításunk a repülőversenyről a következő:

A verseny

Már kora délelőtt ellettek a hangárok környékét az emberek. Délután azonban a tavalyi óriási tömeggel szemben alig tizenötezer ember jelent meg a repülőterén. A versenytüszőség asztala fölötti emelvényen megjelent dr. Bárczu István polgármester, gróf András Géza, gróf Zichy Béla Rezső, Boda Dezső főkapitány, Kobek Kornél orsz. képviselő, Gerenday György, Petrőczy István százados, a báró Born-esalád, dr. Massány Ernő, Feleky Miklós és még számosan.

Félhárom óra — a verseny kezdete — már régen elmúlt, de még egy gépet sem lehetett látni a repülőterén. Négyre járt az idő, mikor végre megjelent Kovász András és elsőnek indult a versenyen. A hibás motor azonban nem engedte a komoly küzdelembe. Félóra járt az idő, mikor az első komoly repülést láthatta a közönség. Wittmann Viktor jelent meg a sorba állított gépek között és kipróbálta Steinschneider Lilly „Möve“ monoplániát. Majd a saját gépén emelkedett a levegőbe s csakhamar százméteres magasságban keringett vele. Még egyszer felszállott Wittmann és mindkét alkalommal magyar rekordot teremtett. Több gép is keringett már a levegőben és Wittmann még mindig kis sötét pontként kigvözött magasan a légtengerben. Kétszeri fölszállásával három versenyben lett első, a magassági versenyben 1300 méter magasságot ért el, az időtartamban is ő vezetett 45 perccel és ő szállott fel a legtöbbör is. Közben Schonovszky is felszállt biplánján, de az érdeklődés és ováció központjában csak Wittmann maradt.

Nemsokára Dobos István a Svachulau-féle gépen. Lányi Antal hadnagy saját szerkesztésű biplán kezdtek küzdeni és mindketten sikerrel dolgoztak.

A hangártelepnek még vendége is érkezett. A verseny délielőttjén igazán váratlanul, repülőgép jelent meg Budapest fölött és nyugodtan igyekezett a Rákosi felé. A tér fölött félfordulót csinált és gyönyörű csigavonalban leereszkedett a Rákosi mezőre. A hangártelep népe harsogó éljen-riadallal üdvözölte a hatalmas biplánt, amelyen váratlanul érkezett meg Schonovszky Brunó főhadnagy a délutáni repülés helyett. Schonovszky a „Bub“ nevű biplánjával Bécsüihelyről indult és a Fertő-tó mellett meg kellett szakítania utját, azontul azonban szerencsésen tette meg utját a fővárosba.

Székely lezuhant

Már többen voltak a levegőben, amikor Székely Mihály, az egyetlen komoly magyar aviatikus kitolta gépet a hangárból. Hatalmas monoplániával csakhamar négy-ötszáz méter magasságra emel-

kedett, elérte nemsokára a hatszáz métert is. Hatalmas ívekben keringett a repülőter fölött, sőt kiement az új löversenyter fölé. Jó ideje szállott már Székely, mikor riadt kiáltás futott végig a nézők sorain.

— Bukik a gép! — s valóban, a hatszáz méter magasan járó monoplán fölbillent és szinte merőlegesen zuhant alá. Az arcokon kiült a félelem és izgalom felbontott minden rendet, a közönség kiáltozva futott az új löversenyter felé. A gép mintegy 30 méterben ismét egyensúlyba jött, hogy azután annál erősebben zuhanjon a földhöz. A gép teljesen fölkre zuzódott s alig tudták kihuzni a roncsok alól a vértel borított, ájult pilótát. A mentők csakhamar bekötözték Székelyt, akit Hüttl Hümér orvosostanár a Pajor-szanzatóriumba vitt. Székelynek az első vizsgálat szerint komolyabb baja nincs. Az orvosok véleménye szerint, ha komoly komplikációk nem állnak be, három hét alatt elhagyhatja az ágyát.

Még egy baleset

A közönség még nem is ocsudott fel rémületéből, mikor újabb baleset híre terjedt el. Eppen Steinschneider Lilly repülésében gyönyörködött a közönség és lelkesen megéljenzte, hogy végre az első magyar pilótától is látott szép repülést. A leszállásnál azonban a talaj egyenetlensége miatt fölborult a gép, mire a közönség rémülten futott a baleset színhelyére, ahol megnyugtatóással vette tudomásul, hogy a „Lillyke kisasszony“nak semmi baja nem történt.

Hatalmas dörrenés jelezte a verseny végét, a mikor az eredmény kihirdetése helyett, a belépőkkel összekötött sorsjegyeket huzzák ki. Szócsövön jelentette az ügyvezető igazgató, hogy a nyertes a 38261-es szám, a nyertes azonban nem jelentkezett.

A közönség már a verseny végével, félhét óra körül oszladozni kezdett, pedig a homályban még gyönyörű repülést végzett Schonovszky a katonai biplánon. Hosszu ideig körözött a versenyterén kívül is, a közönség nagyrésze azonban ekkor már a villanyosokon hazafelé utazott.

A Magyar Aero-Szövetség a verseny eredményét csak holnap teszi hivatalosan közzé, mert a sportbizottság mai ülésében dönt. A verseny eredménye a sportbiztosok föliegvezési alapján megközelítőleg a következő:

A magassági versenyben első lett Wittmann Viktor (1300 méter), második Székely Mihály (600 méter). Az egzhuzambani időtartam-versenyben első lett Wittmann Viktor (45 perc), második Székely (20 perc), harmadik Steinschneider Lilly (15 perc). Az összefelszállási időtartam-versenyben első lett Wittmann Viktor, második Steinschneider Lilly. Leszállási versenyben első lett Lányi Antal, második Dobos István. A leggyorsabb nolvézas-versenyben Dobos István lett a győztes, a leggyorsabb kört Steinschneider Lilly és Dobos István irták le. A Szentistván-vándordíj nyertese Wittmann Viktor lett.

A verseny mostani mérlege tehát sokkal kedvezőbb, mint a tavalyi.

NAPIREND, Naptár, Péntek, augusztus 22. Római kath.: Timót vt. — Prot.: Turul. — Görög-orosz: augusztus 9. Mátyás apos. — Zsidó: Ab 19. — A nap kél reggel 5 óra 4 perczkor, nyugszik este 7 órakor. — A hold kél este 8 óra 50 perczkor, nyugszik dél előtt 10 óra 42 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum régt képtára 9—2-ig, Aquincumi Muzeum 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Gyermektanulmányi Muzeum 9—12-ig és 6—8-ig, Közlekedési Muzeum 9—12-ig és 2—6-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Néprajzi Muzeum 3—6-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig. — A Fővárosi Könyvtár áthelyezése miatt zárva. — Nyitvalevő képtárak: Magyar Biedermayerek kiállítás az Ernst Muzeumban (Nagymezőútcza 8.), nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymezőútcza 37—39.), nyitva egész nap. A Szépművészeti Muzeum modern képtára, nyitva 10—2-ig. Történelmi Képtár, nyitva 10—2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban, nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincsen.

Szent István
főbb részére
Felhőszakadás
mél viz alatt
ménye, hogy
koronát adom
dősításainkat

Hivatalos
szági árvizkár
százezer koron
sítés, amely a
ról a belügm
képpen szól:
az utóbbi idő
kat szenvedte
ből egeszeze
gyelmesebben
iroda.”

Miskolczi
ján, a korai d
kadás zuhult
alatt patakokb
masabb utcáin
Az ár kiemelte
a szegény em
vele. A Rozma
udvarai meate
sen előntötte,
mesebb veszed
Pecze itt háro
vashidat, mely
A hömpölygő
hullámok buto
tek magukkal,
és rendőrök d
ban és lakása
minden épkezi
hogy töle telh
A város fo
multkori árado
rom házába h

Zalaegersz
háromnegyed
A vihar a pléb
és a Bányán-sz
utczákon évtíz
és gyümölcsös
kiaradt és elő
megrongálta
innen északké
Zalabér és Sz
kilométer távo
forgalom telje

Salgótarjá
korán délután
jégdarabok olv
lehetett. A kö
csapott. At ut
nagvobb kárt
Czigány-utczai
megfulladt se
idő kitisztult s

Eperjesről
következtében
nagy területen
a termésknek
mete állomáso
eperjes—hártf
szen a vágány
átszállással le
Sátoralja
esőzés után i
utczá viz al
mindenütt uja

Gyuláról
után Vészts k
mely az alföld
felborította. E
rult. Az utaso
asszony sulyo
nagvobb zuzó
meghorzsolódo
senki sem sér
és békési lako

Ujabb árvizek

— A király százezer koronája —
Miskolcz ismét viz alatt

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 21.

Szent István napja Borsodmegyére s az ország több részére újabb árvízveszedelmeket zúdított. Felhőszakadások pusztítottak sokfelé. Miskolcz ismét viz alatt van. A nap egyetlen vigasztaló eredménye, hogy a király magánpénztárából 100 ezer koronát adományozott az árvízkárosultaknak. Tudósításainkat itt adjuk:

A király az árvízkárosultaknak

Hivatalos jelentés szerint a király a magyarországi árvízkárosultak részére magánpénztárából százezer koronát adományozott. A sürgőnvi értesítés, amely a király eme nagyvlelkű elhatározásáról a belügyminisztériumhoz érkezett, a következőképpen szól: „Ő császári és apostoli királyi Felsege az utóbbi időben tizenöt vármegyében eümi károkat szenvedettek részére legfelsőbb magánpénztárából *egyszázézer korona segélyt* méltóztatott legkegyelmesebben engedélyezni. Legfelsőbb kabinetiroda.”

Miskolcz veszedelme

Miskolczi jelentés szerint: *Szent István* napján, a korai délutáni órákban *féltelműs felhőszakadás* zúdult Miskolcz városára. Néhány percz alatt *patakokban folyt az áradat a város lefolyalmasabb utcáin*, befutott a *pinceszke és lakásokba*. Az ár kiemelte helyükből a butorokat, hátára kapta a szegény emberek vagyonkáját és elszárgultot véle. *A Rozmaring-utca mentén lévő mulatóhelyek udvarai meáttettek vízzel, a Debreceeni-utczáj teljeseen elöntötte, a Zárda-utca víz alá került*. A legremsesebb veszedelem a *Király-utczán* fenvegetett. *A Pece itt három és fél méter magasán folyt, sőt a vashidat, melyen a villamos közlekedik, elöntötte*. A hőmpölygő áralat új utakat vájt magának, a hullámok butorokat, állatokat, gerendákat czipeltek magukkal. A partokon felfegyverezett tűzoltók és rendőrök dolgoztak, az elöntött házak udvaraiiban és lakásaiban rendőrök végezték a mentést, minden épkezű ember kötelességének tartotta, hogy töle telhetően mentsen és segítsen.

A város felső részében *újra megismétlődött a multkori áradás*, amely a *Bársony János-utca* három házába *hatolt be, közel félméter magasra*.

Nagy felhőszakadások

Zalaegerszegi jelentés szerint ott tegnap este háromnegyed hét órakor felhőszakadás pusztított. A vihar a plébánia-templom tornyának bádogtetejét és a Bárany-szálló tetejét föltépte. A ligetben és az utcákban évtizedes fákat szaggatott ki, a szőlőkben és gyümölcsösökben igen nagy kárt okozott. A Zala kiáradt és elöntötte a szomszédos majorokat és megrongálta a villamos vezetékeket. A vihar innen északkeletre vonult és teljes erejével kitört *Zalabér és Szepet* között, hol a vasuti töltést egy kilométer távolságban elmosta. Zalaegerszegen a forgalmat *teljeseen szünetelt*.

Salgótarjánból jelentik: Szent István napján korán délután óriási zivatar támadt. Diónagyságu jégdarabok oly sűrűn hullottak, hogy látni is alig lehetett. A környéken a villám számos helyen lecsapott. At utcákban valóságos patakok folytak, nagyobb kárt azonban nem okoztak, csupán a Czigány-utcai patak vize sodort magával számos megfulladt sertést és háziszarvast. Estefelé az idő kitisztult s a vizek is lefolytak.

Eperjesről jelentik: A folyton tartó esőzések következtében a Szekeső folyó újból kiáradt és nagy területen borította el a földeket, tönkretéve a termésnek még megmaradt részét. Kapi és Demete állomások között az árvíz megrongálta az eperjes-bártfai vasutnak pályatestét s a víz egészen a vágányokig emelkedett. A forgalmat csakis átszállással lehet fentartani.

Sátoraljaihegyről jelentik: A Ronyva 24 órai esőzés után ismét kiáradt. A városban *számos utca víz alatt áll*. Az árvíz az egész környéken mindenütt újabb károkat okozott.

Ármentesítés

Gyuláról jelentik: Szent István napján délután Vészto község környékén óriási vihar volt, mely az alföldi gazdasági vasut személyvonatát felborította. Egy kanyarultnál hat kocsi felborult. Az utasok közül 16-an megsebesültek. Egy asszony súlyosabban megsérült, két férfi pedig nagyobb zúzódást szenvedett, 13 utas könnyebben meghorzosódott. A vasuti alkalmazottak közül senki sem sérült meg. A sebesültek mind csabai és békési lakosok.

Csongrádról jelentik: *Sóhlya Gyula* Csongrád község főjegyzője mozgalmat indított, hogy a csongrádi erzsébeti szőlőktől a Tisza mellett Alpárig, illetőleg az ujkécske-kecskeméti ármentesítő társulat végpontjáig elhuzódó mintegy tízezer holdnyi vízjárta terület egy 13—14 kilométer hosszú védgát kiépítése által mentesíttessék az árvízről. A mozgalom megindítására indokul az szolgált, hogy a csongrádi határban fekvő nagykitérjedésű bukrosi pusztát a rendkívüli áradások folytán már két évben sem legeltetésre, sem kaszálásra nem lehetett használni s ennek folytán a gazdaközönség jószágállományát a takarmányhiány miatt nagymérvben csökkenteni volt kénytelen. A mentesítés és a belvizek szabályozása számítás szerint körülbelül egy millió koronába kerülne.

Közlekedési akadályok

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától kapott értesülés szerint árvízokozta pályarongálások miatt a személy- és podgyászforgalom teljesen szünetelt: 1. A Máramarossziget-kamara—kisboesköi helyi-érdekű vasuton Nagyboeskö—Gyertyánliget és Nagyboesköi-gyártelep állomások között. — 2. Az Eger—putnoki helyi-érdekű vasuton Eger és Monosbél között. — 3. A Szerencs—hidásmémeti helyi-érdekű vasuton Hidásmémet és Gönez állomások között. — 4. A dunántúli helyi-érdekű vasutak Czeldömölk—csáktornyai vonalon Törje és Csáktornya között. — 5. A Nagy-károly—nagysomkúti helyi-érdekű vasuton Alsógvömöröd és Nagysomkut között.

A frajter ur öngyilkos

— Szerelmi dráma helyett öngyilkosság —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 21.

A frajter ur öngyilkos lett. Az életet már régen meguntta, mert nem akart ragvogni előtte, a kincseivel nem látta el valami bőkezűen. De egvedül mégse akart elmenni. Itt nem lehetett az övé a lány, akit szeretett, karonfogva akart átsétálni a másvilágra. Ugy is volt, a leány sirva mondott igent. A találkozóra azonban nem jött el. A frajter ur azonban kaiona, a fényes rangsorban ugyan utolsó, de azért mégis csak gavallér, mégis gentle-mann. A szavának állott. Kimondta a döntő szót: meghal, hát egvedül ment el.

Ma délután hat órakor a Szövetség-utca 4. szám alatt levő Lyon-szállóba egy nvurga, kis szöke bajuszu fiatalember állított be. Szögletes viselkedésén, a ruha keménven, feszesen állott rajta, rögtön látni lehetett, hogy uniformishoz van szokva. Egvenesen a portáshoz ment és így szólt:

— Csöndes, tiszta szobát kérek, két ágvasat . . .
A bejelentő lapot azonnal kiállította:

Tömösközi Balázs, 22 éves örvezető, 38-dik qualoqezred.

Már felfelé ment a lépcsőn, amikor visszafordult és a következőket mondotta:

— Kérem, egy nő fog keresni! Küldiék azonnal fel hozzám. Aztán, kérem, igazán ne zavarjanak . . .

És furcsán mosolygott hozzá. A portás megértően hajlongott:

— Ugy lesz, amint parancsolni méltóztatik!

Az idő telt, a nő azonban csak nem jelentkezett. Az örvezető nyolcz óra tájban elvesztette türelmét, kijött a szobájából és a portáshoz sietett:

— Nem kerestek?

— Senki! — volt a válasz.

A katona arca elkomorodott:

— Így is jó! Így is rendben van.

Visszament és azóta nem látták.

Kilencz óra tájban revolverdörrenés verte fel a szálló esöndjét. A dörrenés a katona szobájából hallatszott. A portás rendőri hivatott és feltörték az ajtót. A frajter ur ott feküdt a pamlagon, a kezében még füstölgött a revolver, a fejéből patakzott a vér.

Amikor odamentek hozzá, lassan, halkán csak ennyit mondott:

— Meg akartam halni! . . . Ugy volt, hogy ő is, a leány, akit szerettem, eljön, majd együtt . . . de cserben hagvott . . . Így aztán egve fül.

A mentők a szerencsétlen fiut a XVII-ik helyi-örsegi kórházba szállították, ahol még nem tért magához. Az orvosok nem igen biznak a felépülésében.

Már régen beszélt ismerőseinek az ő nagy tragédiájáról. Egy leányt szeretett, de a szülők ellenezték a házasságot. A fiatalok az iteleibe nem tudtak

belenyugodni és inkább a halálba akartak szaladni. A leány ugy látszik meggondolta a dolgot.

A katonai hatóság megindította a vizsgálatot.

UJDONSÁGOK

Repülő emberek

* * *

Szent István-nap délutánján olyan tikkasztó meleg, felhőtlenül kék égboltozatos idő volt a faluban, amilyen másik az egész nyár folyamán kevés került. . .

Igazi nyári délután volt ez. A falevelek sem mozdultak. Kandur Mirkó fekete macskám lustán nyujtózott a napsütésen. Az eperfán a verebek egész népgyűlése csirimpolt az első nyári hévségnek. . . Magam is a kerti asztalnál ingujjra gyürkőzve belüztettem kedves öreg bátyámnak messze magyar faluból, a hegyek aljából küldött levelét:

— Szomorú világ van most itt. Az este jelezte, hogy soha nem látoit vizár hőmpölyög lefelé Somlyó-felől. . . Közelgel a bibliai idő, szinte már az ajtónk előtt kavarnak örvénylő hullámai. . .

Kerti asztalnál ingujjra vetkőzve belüztettem kedves öreg bátyámnak messze hegyek aljából küldött vésztlőslő levelét, midőn egyszer csak rémülten zudult fel, sikongva csörtetett el a fák sűrűjébe a verebek csirimpolós serege. . . A szokatlan berregésre, bugásra, mely a levegőből harsogott le felém, felkaplam, égnek szegtem magam is fejemet. Fent, fent a fecskéktől szárnyalt kék levegős magasban biztos, nyugodt, merész szökkenésekkel közeledett falunk felé a Rákosmezőről szitakötő-ábrázatu, haláltkísérő keces gépjén a — repülőember. . . Még vagy ötször egymásután jöttek, szálltak a magas levegőn át „vizitelni” falunk felé isteni szikraslelkű repülőemberek. Az egyik a sasok útján éppen a mi kerünk fát árnyékolva bugott, berregett el szédítő pályát és czélt hajszolva. . .

Ujjongani szerettem volna egyik pillanatban, ujjongani és tapsolni, mint a szomszédban a gyermekek; hanem aztuán összeszorult szívem, lelkemre nehéz sejtelmek csontujja nyomódott. . . Igazad van édes öreg bátyám ott lent, a messze hegyek alján, hová most sohasem látott vizáradatok tömege hőmpölyög le, — bibliai időket élünk. . . Ha sokónk a halálvölgyének gyilkos porába is zuhan le, repül, már repül — az ember. . . És a repülőemberek isteni szikralángos gardájában, a sasok útján ott fent, — mint Szent István-nap délutánján láttam, — erős hittel, bátor lélekkel törnek előre magyar testvérek is.

M. P.

— **Időjárás.** Hazánkban az elmúlt 24 óra alatt Pozsony, Bács-Bodrog, Torontál és Temes vármegvék kivételével mindenütt voltak zivataros esők. Az eső mennyisége a Dunántúlon, az Alföld északi megyéiben, meg az északi részeken a 30 mm-t is meghaladta. Így Muraszombat 47, Szentgotthárd 44, Veszprém 56, a Dobogókőről 43, Korpona 40, Bártfa 32, Rozsnó 30, Turkeve 39, Nviregvháza 35, Ungvár 33 mm, csapadékot jelentettek; Egerben és Turkevén jég is esett. Egyébként meleg idő uralkodott. A hőmérséklet napi közepe a normális föltt maradt, a maximum 34 fok C. volt Keeskeméten, a minimum 8 fok C. Árvaváralján. *Jóslat:* Lényegtelen hőváltozás várható még, helvenként — főleg keleten — esővel vagy zivatarral.

— **A czári család utja.** Peterhofi jelentés szerint az orosz czár és czárné gvermekeikkel a Krimbe utaztak.

— **Lujza hercegnő meglepedése.** Brüsszeli jelentés szerint a kalandos Lujza kőburgi hercegnő elhatározta, hogy hazájában, Belgiumban fog végleg letelepedni. Bécsből és örökös házai között vásárolt kastélyaiából minden holmiját elküldötte Brüsszelbe, de még nem választott, hogy melyik városban fog lakni. Fogalmat lehet alkotni a hercegasszony lakásberendezéseinek és podgyászának méreteiről, ha elgondoljuk, hogy a hercegasszony szállítási díjak fejében 17.500 frankot fizetett.

— **A király.** Ischli jelentés szerint a király tegnap délután 4 órakor vadászkirándulásra ment. Utban Steinkogel felé nagy záporosó indult meg. de a felség mégis folytatta útját és az eső daczára felöltö nélkül tette meg gyalog a Wienerbergen levő vadászállásra vezető utat. A hajtás megindult, szarvas azonban a kedvezőtlen időjárás miatt nem mutatkozott. Negyedórás ottlét után az uralgó visszatért az ebencei utra. A Breilangang mellett tervbe vett második hajtást a felség lerendelte és visszatért Ischlibe, ahová negyed hét órakor érkezett meg. A hágai békekongresszus előkészítő-bizottságának magyar és osztrák tagjai üdvözölték a királyt, amelyre a következő válaszsürgöny érkezett: „Cs. és kir. apostoli Felsége szívből köszöni a hágai békekongresszus előkészítő-bizottsága magyar és osztrák tagjainak szerencsekívánatait. Legfelsőbb meghagyásból: lovag Schiessl.”

— **Orvtámadás a román királyi pár ellen.** A bukaresti „Minerva” sinajai távirata szerint a környéken kóborló cigányok mérényletet követtek el a királyi pár ellen. Mikor Károly király Erzsébet királynéval automobilon kirándult a környékre, sok cigány esődült a gépkocsi köré, követket dobáltak a királyra és a királynéra, néhány cigány lövöldözött is. Csak a soffőr lélekjelenlétének köszönhető, hogy sem a királynak, sem a királynénak nem esett baja. Az automobilon gyorsan elrobogott. Csendőrök üldözik a merénylő cigányokat. Bukarestből jelentik: Azt a hírt, mintha a román király ellen merényletet követtek volna el, a meghatározottabbban megczáfolják illetékes helyen.

— **A gyorsírási kiállítás berekesztése.** A magyar gyorsírási felszázados jubileuma alkalmából rendezett nemzetközi gyorsíró ünnepségekkel kapcsolatban az Iparművészeti Múzeumban gyorsírási kiállítást is rendeztek, amelyet a kultuszminiszter képviselőiben Gopcsa László miniszteri tanácsos rekesztett be, akinek fogadására és az ünnepélyes aktusra nagy közönség gyűlt egybe a kiállítás helyiségébe. Gopcsa László miniszteri tanácsost a bejáratnál a kiállítási bizottság nevében dr. Téglás Géza elnök üdvözölte, megköszönte eljövételét és felkérte a kiállítás berekesztésére. Gopcsa László miniszteri tanácsos válaszában mindenképpel a megjelent díszes közönséget üdvözölte, majd a miniszter köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik erkölcsi vagy anyagi támogatásukkal a szép kiállítás sikerében közreműködtek.

— **Olasz zászló a Himalaya csúcán.** Kargilból (Kasmir) jelentették a turini Stampa-nak, hogy Piacluca Mario híres olasz hegyász, aki Aosta-Taleből a Himalaya vidékére kutató uton van, igen nehéz és megerőltető kíséreltet után megmászta a 7200 méter magas Nunkam csúcsot, ahova még eddig ember nem jutott. A kutató küldte a hegycsúcson egy kis olasz zászlót. Ő és kísérei hat éjszakát 6500 méter magasságban lévő helyen töltöttek s havazással, intenzív hideggel és az ily magasan fekvő vidék egész veszélyeivel kellett megküzdenie. A kutató még a Himalaya magasabb csúcsait is el akarja érni.

— **Bucsu a Lipótvárosban.** A szent István bazilika védőszentjének napján, tegnap tartották meg a Lipótvárosban a szokásos bucsut. A Lipótköruton, a Váci-köruton egész a Deák-térig az utvonat mindkét részén sátrakat, mutatványos bódékat állítottak föl. A bucsu egyházi része reggel 6 órakor csendes misével kezdődött, 7 órakor az oltári szentség kitétele és egész 9 óráig minden órában csendes mise volt a templomban. Dél előtt 10 órakor szentbeszéd volt. A délután 5 órakor tartott ünnepélyes vacsernye zárta be a bucsu egyházi részét. A templom kora reggeltől késő délutánig zsufolva volt.

— **A bécsi merénylet áldozatai.** Bécsi jelentés szerint az agyonlőtt Bolza Mária grófnő édesanyja úgy intézkedett, hogy leányát ma délután három órakor temessék el az egyes számú helyőrségi-kórház udvaráról. A temetés előtt a holttestet dr. Grusz tábori pap szenteli be, azután a központi temetőbe viszik. A meggyilkolt grófnő holttestét tegnap felravatalozták. Eisenkolb kapitány holttestét tegnap délelőtt katonai bizottság jelenlétében a helyőrségi kórházban felboncolták. A holttestét azután érczkoporsóba tetik és felravatalozták. Eisenkolb kapitány temetése pénteken délután egy órakor lesz. A holttestet a beszentelés után Stadlauba viszik, ahol a családi sírboltban temetik el.

— **Kohányi Tihamér holttestét hazahozták.** Fiuméből jelentik: A „Saxonia” nevű kívándorló gőzös tegnap érkezett Fiuméba és magával hozta az amerikai „Szabadság” című lap elhunyt szerkesztőjének, Kohányi Tihamérnak a holttestét. A holttestet Fiuméből Budapestre szállítják, innen pedig tovább viszik szülővárosába, Eperjesre, ahol eltemetik.

— **Márkus Ignác temetése.** Márkus Miksa udvari tanácsosnak, a Magyar Hirlap főszerkesztőjének édesatyját, Márkus Ignácot ma délelőtt 11 órakor temették el meleg részvétellel. Egy csodálatos energiájú, tulfűtött ambíciójú ember tűnt el az élők sorából. Azok közé a kevesek közé tartozott, akik egy egész életen át dolgoznak, ők csak a munka terheit kéri maguknak, aztán csöndesen visszavonulnak. A megnyilatkozott őszinte részvét azonban mutatja, hogy az elhunyt öreg ur e súlyos érdemeit sokan fel tudták fogni.

A temetésen nagy és előkelő közönség jelent meg. A Magyar Hirlap szerkesztősége és kiadóhivatala testületileg. A Lipótvárosi Kaszinó képviselőiben Vécsey Arthur gazda, dr. Kemény Miklós ügyész és Vécsey Hugó választmányi tag, az Erzsébetvárosi Kör képviselőiben Paksy Béla, Popper Mór, Ehrlich G. Gusztáv, Gerley Lajos és Grünfeld Miksa, az Újságkiadók Otthona képviselőiben Illés József elnök, Mérey Gyula, Blockner J. Az Est kiadóhivatala képviselőiben Keleti Géza helyettes igazgató, A Népepera tagjai Mérei Adolf főrendező vezetésével; továbbá küldöttségileg a Zions-egylet, továbbá a Felebaráti Szeretet-egylet. Jelen voltak még: Dr. Bárczy István polgármester, dr. Moskovitz Iván, Hunke ezredes, Gelléri Mór királyi tanácsos, Hüvös Iván, Faludi Gábor, Feld Zsigmond, Löwenstein Arnold, Farkasházy Zsigmond, Hertka Lóthár, Rajnai Gábor, Rajnai Gáborné Gombaszögi Frída, Gombaszögi Ella, Gerley Lajosné, Faraó Jenőné, Roóz Rezsőné, dr. Gross Lipót, Alsceghu Kálmán, Egerváru Géza, Rény Balázs, Pakots József, dr. Sebestyén Károly, dr. Béli Izor, Radó Manó, Habár Mihály, Szirmai Imre, Tapolczay Dezső, Németh József, Pataki Tassiló, Kalmár Lajos, Hackl N. Lajos, Altstock Gyula, Tódor Jenő, Bronner Miksa, Neuwelt Gyula és még igen sokan. A temetési szertartást Lazarus Adolf főkantort imáta és az operaházi tagokból álló kórus megható gyászdala vezette be. Azután dr. Hevesi Simon főrabbi megható szép gyászbeszédet mondott. Lazarus főkantort újabb imája és az egyházi kar éneke után a koporsót kivitték a sírhelyre, amelyet az elhunyt fiának, Márkus Gézának sírja mellé helyeztek el. A sír elhantolása közben megható jelenet ment végbe. A Márkus Géza sírhalmát díszítő virágok a földdel meglazultak s ráomlottak a sírba boesátott koporsóra. A síron elhelyezték a következő koszorukat, amelyek a ravatal díszítelék: Bárczy István polgármester, a Rémi-család, a Budapesti Újságírók Egyesülete, a Moskovitz-család, Groszék, Gelléri Mór, Az Est kiadóhivatala, a Magyar Hirlap szerkesztősége, a Magyar Hirlap kiadóhivatala koszoruit.

Márkus Miksa főszerkesztőhöz és családjához tömegesen érkeztek a részvétlívratok. A Budapesti Újságírók Egyesülete a következő táviratot küldte:

„Őszinte részvétellel osztozunk a súlyos csapásban, amely szeretett elnökünket édesatyja elhunytával érte. Fájdalmas szívvel gyászoljuk mi is a megboldogultat, mint az újságsínálás egyik legderekabb munkását. A Budapesti Újságírók Egyesülete Hoitsy Pál alelnök.”

Az Otthon írók és hirlapírók köre nevében Rákosi Jenő, az Otthon elnöke, főrendiházi tag kondoleált Márkus Miksának. A Magyar Újságkiadók Országos Szövetségének nevében Zilahy Simon elnök, Illés József titkár és Lenkei Zsigmond jegyző fejezték ki részvétüket. Gróf Andrassy Gyula v. b. t. t. a következő táviratot küldte:

„Fogadja mindkettőnk igaz részvétét; a fájdalmas veszteségben melegen önnel érzünk. Andrassy Gyula és neje.”

Dr. Bárczy István, Budapest székesfőváros polgármestere, a következő táviratban kondoleált:

„Amilyen híven ragaszkodom familiátokhoz, olyan igazán veszek részt feleségemmel a ti szomorúságtokban. Ölel Bárczy István.”

Levélben és táviratban a társadalom előkelő tagjaitól még számtalan részvétlívratot kapott Márkus Miksa és családja. Többek között gróf Batthyány Lajos, gróf Batthyány Lajosné, gróf Batthyány Gyula, Pallavicini György őrgrof, Holán Sándor, Vázsonyi Vilmos és neje, Déry Zoltán, Bottlik István, Rosenbergy Gyula orsz. képviselő, Kotányi Zsigmond, dr. Fábián Béla, Domony Móricz, báró Kozáczik Móricz és mások kondoleáltak.

— **Szent István napja.** Szent István napját a szokásos melegséggel ünnepelte meg az egész ország. A kora hajnali órákban megkezdődött a népvándorlás a Duna jobb partjára. Kora reggel után indultak a körmenteben résztvevő vallásos társulatok. Nyolcz óra előtt a Lánchíd is elzárták a rendes kocsiforgalom elől és ezután csak a díszruhás főméltóságokat és a papokat vivő fogatok hajlhattak át a hílon. Fenn a várban már 7 óra tájban alig lehetett járni. Az utvonalon végig minden ablak tele volt nézőkkel. A körmenet pontban nyolcz órakor indult a vártemplomból. Négy díszruhás lovasrendőr nyitotta meg a menetel, s ezután hozták az udvari plébánia körmeneti keresztjét. A kereszt után sorakoztak az ifjusági egyesületek. A 23-ik gyalogezred zenekara és a hetedik utászvezrednek egy díszszázada következett ezután, majd a székesfővárosi bizottsági tagok jöttek. Ezek után a királyi Táblának és a királyi Kuriának a küldöttsége következett. A papi keresztet hozta egy áldozár, két acolythussal. A szerzetes renlek, a világi papság jött ezekután, majd a királyi vártemplom zászlói következtek. A dícsőséges Szent Jobbot baldachin alatt, papok vállain hozták. Két oldalról közvetlenül az egyetemi tanács tagjai kísérték, ezzel párhuzamosan a székesfőváros tanácsstagjai haladtak, a külső díszőrséget pedig a koronaőrség festői ruhába öltözött, alabárdos, kőcsagos vitézei képezték. Az udvari plébános, mint a Szent Jobb őre követte az ereklyetartót. Az udvari plébános után a prépostok és apátok jöttek, valamint a kanonokok, akik az ideiglenes rendesnél nagyobb számban jelentek meg, majd két püspök, a győri és a szombathelyi, ezekután pedig ragyogóan díszes egyházi ruhákban a hercegprímás s nagy segédlete. A főltár feljárata előtt a parlamenti örök állottak díszőrséget. A körmenet a Szent György-téren és a Dísz-téren át az Uri-utcába fordult és innét a Szent Háromság-utcán át jött a koronázó Mátyás-templom felé. A katonai zenekar az egész uton régi Szent Istvánról szóló dalokat játszott. A körmenetet dr. Nemes Antal püspök, budavári plébános fogadta a templom bejáratánál. Azok a vallásos társulatok és a hívek nagy része, akik a templomban nem fértek el, a templom mellett lévő Szent István-szoborhoz vonultak, amelynél dr. Nemes Antal püspök pontifikált misét, s utána Bán Sándor ferenczvárosi plébános tartott beszédet. A koronázó templomban, amikor elhelyezkedtek a hívek, Wolkenberg Alajos dr. pápai kamarás, egyetemi tanár lépett a szószékre és szép beszédet mondott Szent István királyról. A beszéd végeztével kezdődött a nagymise, amelyet Csernoch János hercegprímás pontifikált nagy és díszes segédlettel. Mise közben kétszer adott sortűzet a templom előtt álló díszszázad. A sortűz után a zenekar a Gottlehaltet játszotta. Az ének- és zenekar Demény Dezső E-dúr miséjét adta elő. Végül a király-himnuszot játszották. Hoppe Bezső karnagy vezetése alatt. A mise végeztével a koronázótemplom tornyáról adott harangjelre a körmenet visszaindult az érkezés sorrendjében a Tárnok-utcán át a királyi udvari templom elé vonult. Az egyesületek a vár kapuja előtt megállottak, ott bevárták a Szent Jobbot, amelyet bevitték a templomba. A papság és a méltóságok távozása után megvittették ezután az udvari templomot a nagyközönségnek s a körmenetet bezáró Te Deum az áldás után egész nap nyitva maradt az és a hívek ezrei járultak a magyar nemzetnek ehhez az ereklyéjéhez.

— **Nagy vasuti katasztrófa.** Római jelentés szerint a Róma—Nápoly között közlekedő gyorsvonat Nápoly közelében kisiklott. Két ember meghalt, tíz megsebesült. A szerencsétlenül jártak között nincs egy külföldi sem. Az aostai hercegné, valamint a hatóságok képviselői még az éjszaka folyamán a szerencsétlenség színhelyére mentek.

— **A kolera.** Kolozvári jelentés szerint távirati értesítés érkezett a városi katonai ügyosztályhoz és a férrparancsnoksághoz, hogy a Boszniába és Hercegovinába beosztott tartalékosok egy-két napon belül hazaérkeznek és mivel kolera vídekről jönnek kívánatos, hogy az orvosi hatóság a harmincz négy tartalékost megérkezésükkor vizsgálatnak vesse alá. A vasuti állomáson már örök állanak és mihelyt megérkeznek a tartalékosok, járványkórházba viszik őket és ott napig vesztegár alatt maradnak. — **Bukaresti jelentés** szerint a repőrifőnökség megtiltotta az élelmiszerekkel való házalást. Az intézkedés a kolera terjedésének megállítására érdekében történt. — **Nagyvárosról** jelentik, miszerint a hatósági orvosi boncolás megállapította, hogy a gyauns tünetek között elhalt Neumann Józsefné vérhasban halt meg. A helügyminiszteriumból egy közegészségügyi felügyelő érkezett ide, aki megvizsgálta a kolera ellen tett óvintézkedéseket és minden rendben talált. Daczára e megnyugtató híreknek, Nagyvárosról tegnap mintegy 30—40 ott nyaraló család elutazott.

— **Házasság.** Lovász Károly író és hirlapíró augusztus 21-én kötött házasságot Szász Ilonkával Nagyváradon. Somogyi Hugó eljegyezte Waldner Arankát-Rákoshigetéről.

— **Olli** miniszterelnök Emil S... halt. E hír... még él? M... rán negyve... senki se bes... és szellemi... utolsó száma... kintették a... jának. Az 18... 5 jelentette... léger”) váll... hogy ez a h... örökre meg... népszerűsége... neki. Ollivie... ben, ahol aty... lást foglalt e... dett magasr... kellett pótol... szónoki tehé... nevét megal... rüség kapuit... kintéltyben, i... renez leányv... összekötetés... kal s különö... gvakori vend... neie halála... seillei keresk... kor már nag... suezii csatorn... frank fizetés... december 2... gyon nehéz v... a minoritás... maradni a sz... Ledru Rollin... tartozott a c... szemben. Ké... feltétlen biza... bukkot ember... év mulva vis... sérletezett: B... lanul, nem v... dalomnak él... különböző ér... tassággal és... forrásművek

— **Harr** tes szerint H... tett milliom... ismerték fel... vonal folyosó... győvörködő... s azt kérdezt... gvanut kelte... lottak. Egyik... — Ez a... kerületnek a... intett a szem... szédbe elegy... — Foga... sines arról, l... — All a... — Nem... lan Thaw... engem nem l... mert nem g... vonatról távi... a legközelebb... nat odaért... kozott Harvey... örök letartó... ban minden... kevény Thaw... aki Pittsburg... deket szerző

— **Az a** zációja van... egyik pénz... a postai kül... elsőikkasztott... kesebbet egy... több ezer kol... lnsége, de a... tetlen, hogy... gat ez az új... kasztó postal... besítő, régi l... szolid és me... lában és edd... tel ezelőtt je... benkétézerkil... tőle. A hatós... postakincstár... őrségen, hog... s megelőzsi... levő házára... maga részér... ban titokban... Erdei tömén... nem kézbesi... céljaira has... tán már me

— **Olliver Emil halála.** III. Napoleon utolsó miniszterelnöke, a nagyereyü és éleselméjű *Olliver* Emil Saint-Gervais-ben 88 éves korában meghalt. E hír hallatára sokan fogják kiáltani: „Hát még élt?” Merl az egykor híres államférfi, jóformán negyven év óta, annyira túlélt magát, hogy senki se beszélt róla. Pedig haláláig megőrizte testi és szellemi erejét s a „Revue des Deux Monde” utolsó száma is közli életrajzi följegyzéseit. Őt tekintették a végzetes francia-német háboru okozójának. Az 1870. július 15-iki híres kamarai ülésen ő jelentette ki, hogy könnyű szívvel („d'un coeur léger”) vállalja e háboru következményeit. S mint-hogy ez a háboru tragikus véget ért, a francziák örökre megbélyegezték. Később iparkodott régi népszerűségét visszaszerezni, de ez nem sikerült neki. *Olliver* 1825. július 2-án született Marseillen, ahol atyja *Olliver Demosthene* tekintélyes állást foglalt el. Csak nagy küzdelmek árán emelkedett magasra. Mint kezdő ügyvéd, lezkeadással kellett pótolni a peres ügyek hiányát, de hatalmas szónoki tehetsége — melyvel későbbi nagy hírnevét megalapozta — megvívotta előtte a népszerűség kapuit. Fokról-fokra emelkedett hírből, tekintélyben, jólétben. 1857-ben vette nőül *Liszt* Ferencz leányát. *Blandinet* s világhírű apósa révén összeköttetésbe jutott a párisi magyar emigránsokkal s különösen *Szemeré* Bertalan szalonjának volt gyakori vendége *Liszt* Ferenczék társaságában. Első neje halála után, 1869-ben egy *Gravier* nevű marseillei kereskedő leányával kötött házasságot. Ekkor már nagy lóbon él. A többiek közt, mint a suez-i csatorna felügyelő-bizottságának tagja 30.000 frank fizetést húzott. Amikor III. Napoleon 1869. december 27-én kabinetalkitással bízta meg, nagyon nehéz volt a helyzete, mert a kamarában csak a minoritás állt melléje. Mind amellet hű akart maradni a szabadelvű multiához, mert hiszen mint *Ledru Rollin* pártfogója, sokáig az ellenzékhez tartozott a császár abszolutisztikus irányzatával szemben. Később egészen behódolt és a császár is fellélen bizalmával tüntette ki. Sedan után, mint bukkott ember Olaszországba menekült, de már két év múlva visszatért. 1876-ban és 1877-ben újra kísérletezett: Be akart jutni a kamarába, de hasztalanul, nem választották meg. Azonul csak az irodalomnak élt. Írásainak száma légió. De nagyon különböző értékek és a történetírás csak nagy óvatossággal és szigorú kritika után használja azokat forrásművek gyanánt.

— **Harry Thaw elfogatása.** Newyorki jelentés szerint *Harry Thaw*, a tébolydából megszöktetett milliomas gyilkost elfogták. A kanadai vasuton ismerték fel a szökevényt. *Harry Thaw* az expressz-vonat folyosóján állott és az ablakon át a vidékben gyönyörködött. Egyszerre csak kísérőjéhez fordult s azt kérdezte tőle, hogy merre járnak? A kérdés gyanut keltett két utasban, akik *Thaw* mellett állottak. Egyikük odaszólt a kérdezőnek:

— Ez az ur megmondhatja, mert ő ennek a kerületnek a *scherriffje*. *Thaw* kísérője rémülten intett a szemével, hogy hallgasson, ő azonban beszéde elegetelt az idegennel s így szólt hozzá:

— Fogadok bármibe, hogy önnek sejtelmé sincs arról, ki vagyok én?

— All a fogadás. Ön *Harry Thaw!*
— Nem fogadom, — válaszolt a meggondolatlan *Thaw*. — Önök nem tehetnek nekem semmit, engem nem lehet kiszolgáltatni Newyork-államnak, mert nem gyilkosságért ítéltek el. A *scherriff* még a vonatról táviratozott Newyorkba, Washingtonba és a legközelebbi állomásra *Coalcoeba* s mire a vonat odaért, kanadai rendőrök várták. Hiába tiltakozott *Harry Thaw*, a *scherriff parancsára a rendőrök letartóztatták*. Newyorkban és Washingtonban mindent elkövetnek, hogy kieszközöljék a szökevény *Thaw* kiszolgáltatását, viszont *Thaw* anyja, aki *Pittsburghban* él, a legelőkelőbb kanadai ügyvédekkel szerződött, hogy szabadítsák ki fiát.

— **Az aradi posta szenczácziója.** Kinos szenczácziója van az aradi postának. Rájöttek, hogy az egyik pénz- és csomag-kézbesítő régóta manipulál a postai küldeményekkel s több nagyból összegeket elcsikkasztott s a csomagok közül is nem egy értékesebbet egyszerűen nem kézbesített. Már eddig is több ezer korona kár erejéig derült ki a postás hűtlensége, de a nyomozás erővelsen folyik s nem lehetetlen, hogy még sok keblemellen meglepetést tartogasson ez az ügy az aradi postahivatalnak. A sikeres postatiszt *Erdei Mihály* pénz- és csomagkézbesítő, régi hivatalnok a aradi postának. Pontos, szolid és megbízható embernek ismerték a hivatalában és eddig senki sem gyanakodott reá. Pár héttel ezelőtt jelentést tett *Erdei*, hogy kézbesítés közben *kétezerkilencszáznegyvenegy koronát ellopott tőle*. A hatóság erővelsen nyomozni kezdett, de a postakincstár hivatalosan jelentette az aradi rendőrségen, hogy teljesen megbízik az altiszt szavában s megelégszik azzal, ha a kárt *Erdeinek* Aradon levő házára betáblázhathatja. A rendőrség akkor a maga részéről befejezte az ügyet, a kincstár azonban titokban folytatta a nyomozást. Kiderült, hogy *Erdei tömémentelen utalván, csekkeket és csomagot nem kézbesített s a pénzt és értékeket a maga céljaira használta fel*. *Erdei* letartóztatták s a postán már meg is indult a legszigorubb nyomozás.

— **Allaga Géza öngyilkossága.** *Allaga Géza*, az ismert zeneszerző, a *Nemzeti Zenede* tanára tegnap délelőtt Baján lévő szőlőjében öngyilkosságot követett el. Egy *Wernld-féle* vadászfegyverből szíven lötte magát és rövid haláltusa után meghalt. *Allaga* már évek óta éldegélt fiánál, dr. *Allaga Ottó* bajai ügyvédnél. A hetvenhároméves öreg urat Baján mindenki ismerte és tisztelte. Már évek óta érlelmesesedés győlötte *Allaga Gézát* és a legkitünőbb professzorok sem tudtak rajta segíteni. Az utóbbi időben gyakran említette, hogy nem akar tovább élni és éppen ezért környezete nagyon vigyázott rá. De minden óvatosság hiábavaló volt. Tegnap délelőtt hirtelen lövés zaja zavarta meg az *Erzsébet-ut* végén lévő szőlő esendjét. A lövés *Allaga Géza* szobájából hallatszott. A házbeliék berohantak és az öreg tanárt a földön fekvé találták. Akkor még volt benne élet. A keze görcsösen szorította a fegyvert, a szívéből pedig patakzott a vér. A gyorsan elősietett orvos azonban már nem segíthetett. *Allaga* néhány perc múlva meghalt. Az asztalon néhány levél feküdt, amelyekben az öngyilkos megírta, hogy gyögvíthatalan betegsége miatt vált meg az élettől. A tragikus végű tanár 1891-ben foglalta el a *Nemzeti Zenedében* a czimbalom-tanárszéket, amelyet csak néhány év előtt hagyoit el. Az *Operaháznak* 1873-tól 1898-ig első gondokása volt, ezenkívül több operettet és zenedarabot írt. Legismertebb operettje: A szerelmes kántor, amely annak idején nagy sikert aratott. Írt néhány szép népdalt és zenetanulmányt. Igen előkelő tanítványai voltak. *Thurn-Taxis* Albert herceget, *József* főherceget vejét is ő tanította czimbalomjátékra.

A család a következő gyászjelentést adta ki: *Allaga Géza* zeneszerző, a magy. kir. Operaház és a *Nemzeti Zenede* nyug. tagja meghalt 72 éves korában Baján, 1913. évi augusztus hó 19-én. Földi maradványai a közkörház halottas-bizábjából a *Szent Rókus-sírkertben* levő családi sírboltban e hó 20-án délután 5 órakor fognak elhelyeztetni. Halálát gyászolja özvegye: *Szévíts Lilla*, gyermeke: özv. *Fehéregyházi Csapodi Istvánné Allaga Vilma*, unokái: *Vera, Éva, Zoltán, Géza, Hedvig, Altília* és *Csaba*, ugy testvérei valamint az összes rokonság.

— **Szédelgés autókkal.** A *Luxus* autóforgalmi rt. irodájába nemrég egy autósapkás fiatal ember állított be és *Horváth F.* Menyhért mérnöknek mondta magát, *Visontai* Soma ügyvéd nevében autót bérélt. Az autónak *Bonyhádra* kellett mennie és kilométerenkint egy koronát kellett volna a használatért fizetni. Az automobil másnap éjjel visszaérkezett *Bonyhádra*, ahol éppen a választás előtt voltak. A soffőr még üdvözlötlet is hozott *Visontaitól* a vállalat igazgatójának. Másnap megjelent *Horváth* s azt mondotta, hogy *Visontai* irodája még nem utalta ki a költségeket, amelyek a *Bonyhádi* utról 350 koronát tettek ki, de most újra kocsikra van szükség, még pedig itt a fővárosban való használatra s erre újra egy kocsit rendelt. A következő napra pedig két kocsit rendelt *Bonyhádra*. Az autóvállalatnak kezdett gyanus lenni a dolog. Az autótársaság igazgatója elment *Visontaihoz* és tőle kért pénzt. *Visontai* meglepődött a pénzkérésen és kijelentette, hogy ő nem tud arról, hogy az ő nevében pénzért rendelték automobil, *Horváth* azt mondta neki, hogy az autó egy barátjé s ingyen áll rendelkezésére. *Horváth* mint főkorles szerepelt a *Bonyhádi* választásnál. Erre az igazgató feljelentést tett a rendőrségen *Horváth F.* Menyhért és társai ellen család címén. Ugyancsak feljelentette *Horváthot* család miatt a *Hazai Automobil Részvénytársaság* is. *Horváth* azt mondotta a *Hartnál*, hogy autórészvénytársaságot alapít, amelynek élén *Visontai* fog állni és ezen ürüggyel használta a társaság autót, sőt pénzt is kapott a vállalatától. Megtudták azonban, hogy ilyen vállalkozás nem készül és ezért följelentették.

— **Bünpör egy község ellen.** *Esti* újságok közlése nyomán lapunk f. hó 15-iki számában fenti czimen egy újdonság jelent meg. *Guris* János ipolyronai evangélikus tanító, ki *Gyuris* György néven, mint pánszláv érzelmű ember s az izgalom előidézője volt felemlítve, most megczáfolja, illetőleg helyreigazítja ezt a reávonatkozólag sértő, részleteiben alaptalan közleményt. Beküldött leveléből készséggel közreadjuk és megállapítjuk, hogy kasszás- és baltás népség egyáltalán nem szerepelt annál az ügynél, *Gyuris* tanító nem fenyegetett senkit s nem hogy pánszláv érzelmű volna. 20 év óta mindig híven szolgálja a magyar nyelv és szellem terjesztésének ügyét, hogy felsőbb hatóságai többször is pénzzel vagy diszkolevéllel kitüntették. A valódi tényállás *Gyuris* tanító levele szerint az, hogy a közleményben jelzett ügyvéd, illetve végrehajtó két gazdánál igazságtalanul foglalni akartak, a mi ellen a gazdák, mint a tanító, aki a falu minden ügyes-bajos dolgaiban tanácsadója, szóbelileg óvást emeltek, a törvényes formák betartása mellett tiltakoztak.

— **Borzalmas ágyurobbanás.** Pólából táviratozzák: A saccorgiamai tengerészeti lövőtéren ma reggel próbálövés alkalmával, egy 30 és fél centiméteres ágyunál, az alapzator előfordult megrongálódás következtében, katasztrófa történt. A löporrakomány felrobbant. *Három tengerész tizedes meghalt, gróf Lanus Károly ellentengernagy*, három tizedes és két polgári munkás súlyosan megsebesült s azonkívül többen könnyebb természetű sérülést szenvedtek, köztük *Sill* Skoda-gyári mérnök. A sebesülteket az orvosok gondozásba vették. *Gróf Lanus* altengernagyot, akinek mind a két lába a térd közelében eltört, eszméletlenül állapotban a tengerészeti kórházba szállították. *Gróf Lanus* altengernagy mindkét alsó-czombját, melyek szét vannak roncsolva, le kellett amputálni. *Lanus* a narkózis előtt két óra után ébren volt, de végül mély álomba merült és délután négy órakor meghalt. *Gróf Lanus* 1874. óta szolgál a haditengerészetben, tavaly szeptemberben a tengerészeti műszaki bizottság elnöke lett. Az ágyu felrobbanásának az volt az oka, hogy a cső hátsó részén repedés keletkezett, amiáltal levegő tódult be és a lőpor szétvetette az ágyucső hátsó részét. Hasonló robbanások sűrűn fordulnak elő az angol, francia és az amerikai flotta gyakorlatai alatt, az olasz haditengerészet is több ilyen szerencsétlenséget jegyzett fel, legutoljára *Ternyben* volt súlyos baleset az új ágyuk kipróbálásánál, de az osztrák-magyar közös haditengerészet gyakorlatai alkalmával ez volt az első ilyen szerencsétlenség. *ASteinfeld* a tüzérségi gyakorlatokon többször felrobbant a lőpor az ágyuban, amiért a kísérleteket be is szüntették. A mi haditengerészetünkben a maihoz hasonló súlyos katasztrófa még nem fordult elő.

— **Tűzvész a genti világkiállításon.** *Genti* jelentés szerint a világkiállítás spanvol pavillonját ma tűzvész elpusztította. A világkiállításon kiütött tűz husz percig tartott. A leégett spanvol pavillonban drágakövek, borok, optikai készülékek stb. voltak. A nagy hőség következtében *Genti* városz pavillonjának az ablakai megrepedtek. Egy kisebb vendéglő is kigyuladt. A tűz okát még nem tudják.

— **A szabadkai teherpályaudvar leégése.** *Szent István* napján délután iszonyatos tűzvész pusztított *Szabadkán*. *Szabadkai* jelentés szerint a személypályaudvar külső épületsorai, a teheráruraktárak, amelyek két hatalmas favázas épületből állanak, kigyuladtak és a tűz hihetetlen gyorsasággal harapódzott tovább, félóra alatt lángokban állottak a raktárakban felhalmozott áruk. Minden elpusztult. A kár hozzávetőlegesen másfél millió korona. Ma délben kiszállt a tűzvizsgáló bizottság a helyszínére s megállapította, hogy a tűzvész két okból keletkezhetett, vagy egy lokomotív kőmenüéből kihullott pernyétől, vagy a raktárban robbant fel egy benzinnel telt hordó. A tűz háromnegyed három órakor keletkezett. A füst és hőség miatt csaknem teljes lehetetlenség volt a pillanatok alatt lángba borult épületsorok megközelítése, s így a tűzoltóság, amely *Milassin* Andor tűzoltóparancsnok vezetésével teljes készenléttel vonult ki a helyszínére, egy ideig télenül kellett, hogy a pusztulást nézze. A pályaudvarról hat lokomotívot indítottak el a lángban álló áruraktár elé. Tűzoltók, utászok kapaszkodtak fel rá és innen próbálták meg az oltást. Ez azonban így is lehetetlen volt. A raktárakban egymást érték a robbanások. Az első épületben két kisebb, puskaorral telt hordó robbant fel és az egész épületet bedöntötte. A második épületben benzintartályok állottak, amelyek szintén felrobbantak. Az épületek faváza, mint égi máglya roskadt össze és a lángok átcsaptak a palicsai-ut mentén álló *Bucsy György-féle házakra* is, amelyek közül egy tövig leégett, kettőnek pedig a tetjét hamvasztotta el. Az égő olaj kifolyt az országútra és késő este félelmesen világította be a környéket. A tűzet lokalizálni csak éjjel tízenként órák lehetett. A tűz még tovább is lappangott ékor a raktárakban, csak reggel tíz órakor sikerült teljesen eloltani. Akkorra elpusztult minden. Az államvasutak kára, mint azt dr. *Harkányi* Rezső helyettes üzletvezető és *Tiszolczy* állomásfőnök vezetésével künniárt bizottság megállapította, épületben mintegy háromszázezer korona. Az elégett áruk értéke közel egy millió. A leégett *Bucsy*-ház értéke százötvenezer korona. Elégett két gyanús.

— **Halálozás.** Nagy részvét mellett temették el ma délután *Weiner* Lipótnét, aki hosszas szenvedés után folyó hó 17-én Budapesten meghalt. Az elhunytban dr. *Weiner* István ügyvéd, az ismert zeneszerző és *Weiner* Emil mérnök, egyetemi tanárségéd édesanyjukat gyászolják.

x **Fodor-féle vívőterem** a *Koronaherceg-utca* 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítottatik a gyermektorna- és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Takáts Mihály meghalt

Budapest, augusztus 21.

A magyar énekművészetet nagy veszteség érte: Takáts Mihály, a magy. kir. Operaház művésze, váratlanul elhunyt. A népszerű énekes halálának híre a legszélesebb körű részvételt keltette, hiszen évtizedes közreműködése alatt annyi barátira és tisztelőre tett szert s mint művész, mint magánember, egyike volt azoknak, akiket állandó szeretet övezett.

Takáts Mihályt még néhány nap előtt itt láttuk ép erőben s egészségben Budapesten, ahová Riminiből tért meg. Nyaralását aztán Keszthelyen folytatta. Ott meghalt, tüdőgyulladását kapott és a különben életerős férfiú kiszívódott.

Takáts Mihály 1861. szeptember 19-én született Nagybányán, itt végezte a gimnáziumot, majd a nagyváradi szemináriumba került, ahol három évig növendékpap volt. A nagyváradi teológust még följobbaló beszélték rá a művészpályára, olyan erőteljes és szép volt az énekhangja. *Bubics Zsigmond* küldte a budapesti Zeneakadémiára, ahol *Pauly Richárd* és *Passy-Kornet* asszony voltak a tanárai.

1883-ban harmincz forint ösztöndíjat kapott a Nemzeti Színházról, ahol mint ösztöndíjas, 1883. szeptember 18-án lépett föl először „Az afrikai nő” egyik szerepében. A következő évben, 1884-ben tagja lett az ujonnan megnívült Operaháznak, amelytől sohasem tudott elszakadni, bár bayreuthi szereplése után, a kilenczvenes évek derekán, fénves szerződéssel hívták Karlsruheba, majd a berlini udvari operaházhoz. 1894-ben énekelt Bayreuthban és a „Tannhäuser” Bitterolfjának szerepében olyan föltűnést keltett, hogy Wagner Kozima asszony betanulta vele a „Parsival” Amfortaszának szerepét is. Nálunk *Odry Lehel* szerepkörét vette át. A *Hamlet* czimszerepe, *Brankovics György*, *Wolfram*, *Tiborcz* (Bánk-bán); *Renati*, *Luna gróf*, *Amonasro*, az öreg *Germont* stb. egytől-egyig *Odry* hagyatékából szállottak rá és ezeknek a szerepeknek a pompás alakításával, amelyben való készsége nagyszerű harmóniában forrt össze kiváló énekadással, csakhamar méltó utódjának bizonyult a nyugalmába vonult művészek. Am Takáts Mihály a későbbi évek során megsokszorozta ezeket az első-rangu alakításokat újabb, még újabb szerepekkel. *Erkel*, *Zichy*, *Mihálovich* dalműveiben szenzáció-sak voltak tősgyökeres magyar alakításai, de előbb említett kvalitásai diadalmasan érvényesültek a többi szerepeiben is, a régiak közül az élettől duzadó, fürge „Figaró”-jában, az újabbak közül a *Leroux-féle* „Csavargó”-ban, *Scarpia* szerepében, stb. stb. Ezeket a külföldi vendég szereplésen kívül Takáts Mihály harmincz éven át — most szeptemberben ünnepelte volna tagságának harminczéves fordulóját — mindig a magyar operaszínpadé, a magyar művészeté volt. Kilenczven jelentősebb bariton-szerepet énekelt az Operaházban, közel kétezer előadásra és szerepei közül harmincznál több volt olyan, amelyet magyar szerző művében játszott. A szeretet, amely körülvette, impozáns módon nyilatkozott meg őt esztendővel ezelőtt, amikor az Operaházban 1908. szeptember 17-én huszonöt éves művészi jubileumát ünnepelték a „Brankovics György” előadásának keretében.

Takáts Mihály holttestét az Operaház hozatja Keszthelyről Budapestre és ravataloztatja föl holnap az Operaház előcsarnokában. A temetés az Operaház előcsarnokából szombaton délután fél 4 órakor lesz és módzatait most délelben beszéli meg *Bánffy Miklós* gróf kormánybiztos az Intézet vezetőivel.

(*) **A Művészház megnyitása.** A Művészház a nyári szünet után a minden évben szokásos zsűrimentes kiállítással nyílik meg, amelynek ez idén különös jelentőséget ad az a körülmény, hogy az igazgatóság egy 1000 és egy 500 koronás díjat tűzött ki a tárlat két legértékesebbnek talált művére. A kiállítás, amelyen a Művészház minden tagja két művel vehet zsűrimentesen részt, szeptember hó első felében nyílik meg. A beküldendő festményeket és szobrokat a Művészház műtárosi hivatala a mai naptól kezdve, délelőtt 10—12 órák között veszi át. Beküldési határidő szeptember 5.

(*) **A „Gyerünk csak!” jubileuma.** A Népepera pompás revüje az új szezonban is olyan vonzó műsordarabnak bizonyul, hogy megszakítás nélkül ér el a jövő hét elején második jubileumához, az ötvenedik előadáshoz. A „Gyerünk csak!” népszerűségét az attrakciókon kívül nagy-

ban emeli az ingyen körutazásra szóló vasuti és hajójegyek sorsolása, amelyet a közönség rendkívüli érdeklődése folytán most is mindennap megejtének. Pénteken Budapest—Tátrafüred és vissza szóló két ingyen jegy kerül kiosztásra.

(*) **„Headmaster”.** Ez a címe *Bennet Arthur* és *Knoblauch* — „A faun” szerzőjének — háromfelvonásos vígjátékának, melyet a Nemzeti Színház igazgatósága előadásra elfogadott.

(*) **A központi járásbírók bírói szobáinak művészeti tervei.** Az igazságügyminiszter a Budapesti emelendő központi járásbírói épület bírói szobáit művészi tervek alapján akarja bebutoroztatni. Ezekre a butortervekre a miniszter megbízásából az Országos Magyar Iparművészeti Társulat általános nyilvános pályázatot hirdetett.

(*) **A Nemzeti Szalon őszi kiállítása.** A Nemzeti Szalon a művészeti idenyt általános jellegű őszi kiállítással nyitja meg, amelyen azonban csak a Nemzeti Szalon tagjai vehetnek részt. Az igazgatóság a nyár folyamán a kiállítási helyiségeket újja alakította és czélszerű intézkedéseket létesített avégből, hogy grafikai művek is megfelelően érvényesülhessenek. Az őszi kiállításra szánt művek augusztus 29. és 30-án vétetnek át a Nemzeti Szalon műtárosi hivatalában, amely időn belül beérkező művek még a zsűri elfogadó ítélete esetében sem kerülhetnek kiállításra. Az őszi kiállítás ünnepélyes megnyitása szeptember 7-én lesz.

(*) **D'Annunzio új darabja.** D'Annunzio új darabja, amelyet a költő öt nappal ezelőtt fejezett be, a színházi szezon elején kerül színre a párisi Porte St. Martin-színházban. A darab címét és tartalmát egelőre még a legnagyobb titokban tartják, de annyi máris bizonyos, hogy *Rubinstein* *Ida* ezuttal nem játszik D'Annunzio új darabjában. *Bady Berta* asszony és *Le Bargy* játszózik a főszerepeket.

(*) **Karfelvétel a Király-színházban.** Holnap, pénteken lesz a Király-színházban a karfelvétel. Akiknek tehát csinos alakjuk és jó hangjuk van és erre a pályára akarnak lépni, jelentkezzenek holnap, pénteken délután 4-órákor a Király-színház előcsarnokában. A jelentkezők közül azok, akik megfelelnek, éves szerződést kapnak a színházról.

(*) **Színházak hírei.** A *Vígyszínház* első ujdonsága, a *Támlásszék* 10. szám, amely külföldi énekes színpadokon, különösen Berlinben, Hamburgban és Bécsben valóságos rekordsikereket ért el. A jökevény cselekményt egész sereg föllemaszó nóta és formás tánc tartkítja, amelyek mindenütt nagy hatást értek el. Az előjáték a színház nézőterén megy végbe, még pedig előformán, hogy a cselekmény tényleg a földszinten kezdődik és azután a színpadon folytatódik, ahol a függöny csak a darab megkezdése után nyílik szét. A színházi veszedékes folytatása azután a bohózat három felvonása, amelynek során *Városv Vitus* (*Vendrey Ferencz*), a legmulatságosabb kalandokon esik át. *Götze Walter* partitúrájában duettek, tercettek, kvartettek és nagy együttesek váltakoznak, amelyek *Vendrey Ferencz*, *Stella Gvula*, *Sarkadi Aladár*, *Kemenes Lajos*, *Pallay Rózi*, *Molnár Aranka* és *Kész Rózi*, valamint a megerősített énekkarok adnak elő. Az ujdonságból nem tartanak főpróbát. Holnap, pénteken a *Telefon*, *Gavault* és *Berr* jökevény bohózata kerül színre.

A *Magyar Színház* első ujdonsága a *Marion* vetke, amely Londonban a szezon egyik legnagyobb sikere volt, szombaton kerül bemutatásra. A darab izgalmas meséje négy felvonásból és 12 képből áll. A technikai előkészületei oly nagy apparatust igényelnek, hogy a színház emiatt nem tarthatja meg ezuttal a szokásos főpróbát. A bemutatás előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul. A *Marion* vetke előadásáig, holnap, pénteken, *Molnár Ferencz* diadalmas *Farkas*-a kerül színre, amelynek előadását vasárnap délután mérsékelt helyárral megismétlik.

A *Budai Szinkörben* pénteken este lép fel utoljára *Molnár Aranka*, a *Vígyszínház* művésznője. Ezuttal is *Heltai Jenő* vígjátékának, A masamód új bécsi változatának czimszerepét játszza. Ez lesz a kaczagatóan elemes vígjáték tizedik előadása.

KÖZIGAZGATÁS

Egy városi mérnök fegyelmeje. Arad városi fegyelmi választmánya most foglalkozott *Kiss János* városi mérnök fegyelmi ügyével, aki ellen az a panasz merült föl, hogy *hivatakat elhanyagolja*. Az ügyész 500 korona pénzbírságot javasolt, a választmány azonban 1000 koronára büntette a városi mérnököt.

Lefoglalták a község bikáját. Óbecsén, a községnek egy elvesztett nagyobb peréből kifolyólag bírósági végrehajtó jelent meg a község házában és mindjárt foglalt is. Óbecsei jelentés szerint *Jeneu szegedi* mérnök 28 ezer koronás követelését dr. *Batta Péter* ügyvéd biztosította ezuton és merl az előljáróság nem fizetett, hát lefooglalta a község *tenyészbikáját*, a községi vendéglő bérletét és a regále jövedelmét. Azonkívül lefooglalt 54 ezer K-ról szóló betétkönyvet, melyet a községi jegyző önként odaadott.

FŐVÁROS

(*) **Fürdők az iskolákban.** A tanács elhatározta, hogy az egyes iskolákban iskolai fürdőket fog létesíteni. Egyike ezeknek az iskolai fürdőknek az *Egressy-uti elemi iskolában* lesz, amelynek terveit a tanács most készítette el.

(*) **Hűtőtelepek a kórházakban.** A tanács elhatározta, hogy a kórházak élelmezése tekintetében január 1-én életbelépő új rendszerre való tekintettel a kórházakban az élelmiszerek megfelelő raktározására hűtőtelepet létesít. A Szent Rókus, Szent István és Szent János kórházak hűtőtelepeit még ebben az évben, tehát az élelmezés házi kezelésbe vétele előtt kívánja a tanács elkészíttetni, míg a Szent László és Szent Margit-kórházakban arra való tekintettel, hogy az előbbinek konvhája átépítés alá kerül, az utóbbiban pedig új gazdasági épületet emelnek, a hűtőraktárak elkészítését a tervbevett építkezések idejére halasztja.

(*) **A feltételes megállóhelyek rendezése.** A feltételes megállóhelyekről más szolgálati utasítás intézkedett a közúti vaspályatársaságnál és a városi villamosvasutnál. A tanács most felhívta a villamos-társaságokat, hogy a különböző szolgálati utasításokat egvöntetlővé tegyék. Minthogy pedig e tekintetben a városi villamosvasutnál meglévő szolgálati utasítás, amely szerint a feltételes megállóhelynél felszálló utas hiányában, csak akkor állítja meg a vezető a kocsit, ha erre a kálauz jelt ad, egyébként pedig a megállóhely figyelembevétele nélkül halad el ott a kocsit, az összes figyelembe veendő szempontokból megfelelőbb, a tanács a Budapesti Közüti Vaspályva-Társaságot és a Budapest—Ujpest—Rákospalotai Villamosvasut Társaságot felhívta, hogy a szóbanforgó szolgálati utasításnak a fentiek értelmében leendő módosítására a szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegye meg.

(*) **A szentendrei villamos.** A szentendrei vicinálisnak villamosra való átalakítása befejezéséhez közeledvén, a kereskedelmi miniszter leiratot intézett a fővároshoz, hogy miután az vonal forgalmi végpontja minden érdeket kell, hogy kielégítsen, a fővárosnak erre vonatkozó véleményét kéri. A vonal közigazgatási bejárása augusztus 23-án lesz, a melyre a tanács *Rényi Dezső*, *Fock Ede* és *Harrer Ferencz* tanácsosokat, s *Szabó Imre* helyettes fő-ügyszét küldte ki, míg a törvényhatósági bizottságot *Petri Ottó* és *Zboran Gvula* bizottsági tagok fogják képviselni.

(*) **A főváros június hónapja vízforgalma.** Az ez évi június hónapban a főváros összes területén 6,849,642 köbméter szűrt vizet fogasztottak. A múlt év megfelelő havában a főváros összes területén 6,568,348 köbméter szűrt vizet fogasztottak. E hónapban üzemzavar nem volt és vízhiány sem fordult elő.

(*) **Athelyezett bérkocsialomás.** A tanács a közlekedésügyi ügyosztály javaslatára és a rendőrség véleménye alapján elrendelte, hogy a VI. kerület, *Bulyovszky-utca* 1. számú ház előtt levő egyfogatú bérkocsialomást a VI. ker. *Bulyovszky-utca* 33. számú ház elé helyezték át.

Az Odolt

a többi szájviz közül sajátságos tartós hatása emeli ki, amely minden valószínűség szerint azon körülményre vezethető

vissza, hogy az Odol a szájöblögetés alkalmával átjárja a fogakat és a száj nyálkahártyáit, azokat ugyszólván átítatja, impregnálja s ily módon a szájüreget górcsövi vékonyságu, de sűrű fertőtlenítő réteggel vonja be, amely a száj kiöblögetése után is még órákig hat. Ilyen tartós hatása egyetlen másféle olyan száj- és fogtisztítószernek sincsen, amely a mindennapos száj- és fogtisztításra egyáltalán számításba jöhet. — Aki az Odolt mindennap használja, biztos lehet benne, hogy száját órákra megvédte minden fogrontó erjedési és bomlási folyamattal szemben.

SPORT

Szent István-díj

— Budapesti női versenye: ötödik nap. —

A legszebb versenyek egyike volt az idei Szent István-díj, izgalmas finish után nyert befejezést s daczára kis mezőnyének, a sablontól nagyon eltért. Érthető is, hogy ily közmegelegedést váltott ki a verseny lefolyása, hisz ily jó mezőnye még nem is volt a gazdag díjnak. A boksi-favorit *Barna legény* ugyan esőtörtököt mondott s ott végezte futását, ahol kellett; a Mautner-lovak mögött, de hogy *Mausi II.* is megelőzte, intő példa, hogy nagyon óvatosnak kell lenni a bokik által lanszírozott nagyságokkal szemben.

A két Mautner-ló közül *Mokan* volt a jobb s ha mindennek daczára *Bartek* győzött, az csak az istállófogadás kedvéért történt. A finishben *Bartek* kétszer is nekiment *Mokan*-nak, de óvás mindamelllett nem volt. *Mu Boy*-t nagyon gyatrán támogatta lovasa, *Sopron*-nak pedig a bevederje szakadt el versenyközben.

A nap különben is tele volt izgalommal. Mindjárt az első futamban Miles oly feltűnő módon vart *Kruszelnicza* nyergében *Nimród*-ra, hogy végül csak holtversenyben érthette el a cél, a hatodik futamot pedig a Péchy-istálló egy nagys is feltűnő plönzse tette emlékezetessé. Az eddig kétszer rosszul futott *Rusticana*-val nyerte meg a versenyt nagy stílusban. Hát nem ártana egy cseppet sem, ha megkérdeznék a stewardok e hirtelen formaváltozás okát. A gépek ugyan megfelelhetnek erre is, mert míg az első helyen még és félszeres pénzt fizeltek a győztes, az olesőbb hely publikumát tizenkétszeres pénzzel örvendeztette meg.

A hamis tikkelt-gyártók közül tegnap is elcsináltak kettőt a detektívek. Ezek *Csetk* István és *László* János, akik a beváltó, hordárokat akarták megkárosítani. Tagadják a hamisítást és azt mondják, hogy ismeretlen emberek bízták a tikkeltet rájuk.

Részletes eredmények:

I. *Istállók díja*, 5000 K. 1500 m. 1. gróf Arco-Zinneberg *Kruszelnicza* (Miles) és Egyedi L. *Nimród* (Weisz), 3. Capt. George Alpenveihen (Varga). Futottak még: Szakajló, A Sport. Piloty. Coedkernew. Holtverseny, háromnegyed hosszal harmadik. Tot.: 10:12-11, 20:74, 27, 42.

II. *Welter handicap*, 3000 K. 1600 m. 1. David E. *Herzkönig* (Tausz), 2. gróf Zichy A. Orom (Janek), 3. Bamberger I. Anvucz (Painter). Futottak még: Fechter, Minister, Hüon II., Zoltán, Zergebak, Bank-bán, Menelik, Weibi. Két és fél hosszal első, két hosszal harmadik. Tot.: 10:46, 20:51, 41, 35.

III. *Szent István-díj*, 60.000 K. 1800 m. 1. Mautner V. *Bartek* (Korb), 2. Mautner V. *Mokan* (Janek), 3. Hohenlohe-Oeringer Mausi II. (Brooks). Futottak még: Sopron, Barnalegény, Heros, My boy, Fejhosszal első, két hosszal harmadik. Tot.: 10:23, 20:36, 40, 51.

IV. *Kétéves ménék versenye*, 5000 K. 1100 m. 1. gróf Sigray A. *Percy* (Janek), 2. báró Springer G. Jaroslaw (Carlslake), 3. gróf Teleki L. Szélvihar (Miles). Egy hosszal első, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:10:13.

V. *Kétéves nyeretlenek eladóversenye*, 3000 K. 1000 m. 1. herceg Hohenlohe *Negation* (Trigg), 2. báró Springer G. *Kilkenny* (Carlslake), 3. Bamberger I. *Melitta* (Puzster). Futottak még: Borostyán, Bragadino, Warsagerin, Barcarolle, Weislingen, Lippa, Annviszor. Három hosszal első, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:31, 20:32, 52, 80.

VI. *Kétévesek eladó handicapja*, 2000 K. 1000 m. 1. Péchy A. *Rustikana* (Trigg), 2. Egyedi L. *Loire* (Weisz), 3. Gáspárteleki ménes Szeder (Lipták). Futottak még: Halili, Franciaia, Shoddy. Egy hosszal első, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:47, 20:52, 47.

VII. *Handicap*, 3000 K. 1100 m. 1. herceg Festeich *Hajadon* (Pretzner), 2. Baltazzi A. *Bess* (Painter), 3. gróf Berchtold Ujhöld (Hotar). Futottak még: Ibrahim, Titan, Rabló, Fandangó, Budavár, Gem, Jubina, Némber, Inczi. Ötnegyed hosszal első, két hosszal harmadik. Tot.: 10:92, 20:66, 108, 157.

(1) **A Kréta-Admiralis-ügy.** Meghozta ítéletét a Magyar Lovaregylet abban a följelentésben, amit az Urlovasok Szövetkezete tett *Kréta* síófoki zvanus győzelme miatt. A hivatalos „Rennkalender” legutóbbi száma egy csomó kitiltás között hozza *Figdor* György budapesti lakos (VIII. Vasulca 8.) nevét is. Már annak idején megirtuk, hogy az Urlovasok Szövetkezete a Martinkovics-istálló manazerét tartotta bünösnek s ez most a bokiktól bekért könyvekből végleg beigazolódott. Síófokon ugyanis az a szokás, hogy a fix-fogadósok

kat délelőtt bonyolítják le s ez irányadó a délutáni versenyekre. *Figdor* Gusztáv (mert a Rennkalender lévesen írja Györgynek) délelőtt egészen nyíltan 500 koronával fogadta meg a favorit Admiralis, amely *Kréta*-nál sokkal jobb s a publikum természetesen ezután igazolódott. A könyvesek délután *Kréta*-t 6:1-hez irták ki s akkor az történt, hogy a *Figdor*-hoz közelálló minden tőlük telhető összeggel *Kréta*-t fogadták le s a lépnek szánt 500 koronát hágyták uszni. Körülbelül 10.000 koronával fogadták *Kréta*-t a könyveseknél s Admiralis lovasának egészen nyíltan megmondották, hogy lovát, ahogy csak lehet, tartsa vissza, ostort ne használjon és semmi szín alatt se jöjjön előre, ha *Kréta* nyer. A publikum félrevezetése fényesen bevált s a bünös szövetkezet hatalmas összegeket vágott zsebre. A megtorlás azonban ez egyszer nem maradt el, oly nyilvánvaló volt a csalás és *Figdor* Gusztávot a szabályzat 49. §-a alapján az összes magyar pályáról kitiltották. Elég szigorú az ítélet, de ennél kevesebbet nem is várhattunk.

(2) **Két új rekord.** A Ferencvárosi Torna Club rendezésében tegnap került döntésre egy athletikai verseny, amelyen Szablyár Péter és Stollmár Károly országos rekordot javítottak. Az egyes számok győztesei a következők:

3 ang. mértföldes gyaloglás. 1. Szablyár Péter FTC 23 perc 26.8 mp. (Országos rekord). — 400 méteres síkfutás junior. 1. Misángyi Ottó FTC 53 kétötöd mp. — Súlydobás. II. oszt. 1. Rády Vilmos MTK. — Helyből távolugrás, junior. 1. Perényi Gyula FTC 298 cm. — 120 yardos gátfutás, Budapest bajnokságáért. 1. Stollmár Károly FTC 16 egyötöd mp. (Országos rekord). — Gerelyvetés, junior. 1. Varga Sándor MTK 45.46 m. — 1000 méteres síkfutás. 1. Palotai Ottó FTC 2 perc 47 mp. — 200 méteres gátfutás, junior. 1. Helfer Béla MTK 29 háromötöd mp. — Távolugrás handicap. 1. Kovács BEAC 671 cm. — 800 méteres síkfutás, junior. 1. Komáromi László MTK 2 perc 3 mp. — 200 méteres síkfutás handicap. 1. Romhányi Lajos BEAC. — Magasugrás handicap. 1. Hollós Jenő MAC 193 cm. — 4-szer 100 méteres futball staféta. 1. BTC csapata. — 3000 méteres síkfutás handicap. 1. Várady Mihály BEAC. — Olimpiai staféta, 200+200+400+800 m. futás. 1. MTK csapata. A verseny ellen a pálya hibás felmérés czimén a BEAC óvást emelt.

(3) **Uszóverseny.** A Nemzeti Sport Club az úipesti pályán rendezte uszóversenyét, amelyen a következők győztek:

Kedők versenye, 50 méter. 1. Pályi Gábor NSC 33.4 mp. — Gyorsuzás, 50 méter. 1. Szentgróthy László MAFC 28.2 mp. — 4-szer 50 méteres junior vegyes staféta. 1. NSC 1 perc 37.4 mp. — Múugrás. 1. Farkas Ödön NSC. — 400 méteres junior-uszás. 1. Kárpáti Ödön BAK és Lissauer Béla MTK holtversenyben. — Magyarországi 100 yardos bajnoksága. 1. Szentgróthy László MAFC 56.4 mp. (Országos rekord). — 100 méteres melluzás. 1. Weckesser I. (Belgium) 1 perc 18.4 mp. — 100 méteres hátuzás. (Előnyverseny). 1. Vollner Károly NSC 1 perc 36.6 mp. — 200 méteres melluzás. (Bajnokok kizárva). 1. Bihar Ödön NSC 3 perc 16.8 mp. — 100 méteres gyorsuzás. (Előnyverseny). 1. Pályi Gábor NSC 1 perc 16.2 mp. — 4-szer 100 méteres sprint-staféta. 1. MAC 4 perc 36 mp. — 100 méteres hátuzás. 1. Weckesser (Belgium) 1 p. 21.8 mp. — 100 méteres melluzás. (Előnyverseny). 1. Barta NSC 1 perc 32.2 mp. — 200 méteres gyorsuzás. (Főverseny). 1. Las-Torres Béla MAC 2 perc 38.4 mp.

(4) **Gáspár: 191 cm.** A Magyar Athletikai Club rendezésében tegnap a Margitszigeten athletikai viadal volt, amelyen Gáspár Jenő 191 cm. ugrásával megjavította báró Wardenner rekordját, amely 190 cm. A verseny győztesei:

100 yardos síkfutás-handicap. 1. Kósa József MAC 10 és kétötöd mp. — Magasugrás. 1. Gáspár Jenő MAC 191 cm. (Országos rekord). — Távolugrás, ifjúsági. 1. Pilinszky Tibor MAC 6.31 m. — Súlydobás, Budapest bajnokságáért. 1. Mudin Imre MAC 13.44 mp. — Fél angol mértföldes síkfutás, II. osztály. 1. Gálffy Béla MAC 2 perc 2 és nyötöd mp. — Diszkoszvetés, ifjúsági. 1. Molnár Béla MAC 38.01 m. — Negyed-angol mértföldes síkfutás handicap. 1. Radóczy Lajos MAC 52 és háromötöd mp. — Rudugrás, Budapest bajnokságáért. 1. Csóthy Kálmán 320 cm. — 120 yardos gátfutás, ifjúsági. 1. Pilinszky Attila 18 és kétötöd mp. — Súlydobás, ifjúsági. 1. Molnár Béla MAC 11.37 m. — 2 angol mértföldes síkfutás. 1. Karikó Gyula ESC 10 perc 56 mp. — Távolugrás handicap. 1. Kósa József MAC 6.35 m. — Fél angol mértföldes síkfutás, ifjúsági. 1. Vigvázy Miklós MAC 2 perc 8 és négyötöd mp.

(5) **Szenzációs staféta verseny.** A (100+200+300+400 m.) staféta verseny szenzációs lefolyásának ígérkezik a Magyar Testgyakorlók Köre augusztus 24-iki versenyén. Három staféta fog élet-halál küzdelmet vívni a győzelemért, három olyan staféta, melyek közül a győztest megjósolni egyenlő erejüknel fogva csaknem lehetetlen. A *Berliner Sport Club* Peterson, Kielmann, Björn, Hermann stafétáit nevezte, melynek idejét Peterson 100 m. 11.2 mp., Kielmann 200 m. 23.2 mp., Björn 300 m. 37 mp., Hermann 400 m. 51.2 mp., összesen 2 p. 02.6 mp.-ra kell taksálnunk. Ezzel szemben a BEAC Csathó, Schubert,

Ferencz, Mezey stafétája a következőképpen értékelhető: Csathó 100 m. 11.6 mp., Schubert 200 m. 23.2 mp., Ferencz 300 m. 37 mp., Mezey 400 m. 50.8 mp., ami végeredményben ugyancsak 2 p. 02.6 mp.-et tesz ki. E két stafétával szemben a MTK Rákos, Szalay, Rády, Rajz stafétájának a legjobb formáját kell kifutni, hogy végig a küzdelemben legyen. Rákos 100 m. 11 mp., Szalay 200 m. 22.6 mp., Rády 300 m., 36.8 mp., Rajz 400 m. 52.2 mp. idejével a staféta összéideje 2 p. 02.6 mp., ugyanannyi tehát, mint az előző kettő. Mind a három stafétának egyenlő chance-a van ily módon és így az idei szezon legérdekesebb küzdelmére van kilátás.

TÖRVÉNYSZÉK

A Szapáry-Gerliczy-ügy

— Az ügyészség nem vállalja a vádat —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 21.

Mint emlékeztet, báró Gerliczy Ferencz munkapárti képviselő és gróf Szapáry Pál között egy pénzügyletből kifolyólag súlyos mérvű különbszet támadt, amelynek folyamán báró Gerliczy ügyvédje utján feljelentést adott be gróf Szapáry Pál és felesége ellen család czimén. A feljelentés amál nagyobb feltűnést keltett, mert aki a gavallér és tapintatos grófot, finom lelkületű feleségét ismeri, inkább dolgokat nem mert volna imputálni nekik. Az általános vélemény az volt, hogy a feljelentést csak félreértés következtében lehetett benyújtani. Gróf Szapáry Pál a kellemetlen ízű, de őt egy pillanatra sem dehonesztáló ügyben azzal a biztos fölénnyel viselkedett, amely a megtámadhatlan, erős jellemek sajátja. Volt önuralma hozzá, hogy elhallgattassa magában a mélyen megbántott gavallért, hogy aztán amál fényesebb elégtétellel vesse vissza a rágalom sarát. Volt benne lelki nagyság, hogy meghallgatlanul hagyja a közélet hiénáinak üvöltéseit, mert akadtak, akik rossz néven vették egy gróftól, hogy dolgozik, hogy tevékenységet fejt ki és izetlenül kommentálták báró Gerliczy immáron alaptalannak bizonyult vádjait.

Gróf Szapáry Pál barátai voltak a legjobban felháborodva a feljelentés miatt, amely csak fiskális fogás s amilyen eljárást megriasztásra szoktak használni. De a fogás nem használ, a vád visszahullott, aminthogy nem is történhetett másképpen. S hogy a följelentés alaposága meg volt támadható, igazolja azt a budapesti ügyészség álláspontja, amely szerint a vád képviselét nem vállalja.

Ugyanis az augusztus másodikán érkezett följelentést a főkapitányság beterjesztette a budapesti ügyészséghez, ettől kért utasítást a nyomozás lefolytatására. Az ügyészség csakis báró Gerliczy ügyvédjének a kihallgatását rendelte el; azután ügy báró Gerliczy, mint gróf Szapáry ügyvédje különböző okiratokat és leveleket mutattak be terjedelmes előterjesztések kíséretében az ügyészségnek, amely tegnap kézbesítette határozatát dr. Vázsonyi Vilmosnak, gróf Szapáry védőjének.

Az ügyészség döntése az, hogy nem vállalja a vádat sem gróf Szapáry, sem felesége ellen. A határozat és indoklásából kiemeljük a következőket:

A följelentés szerint báró Gerliczy Ferencz és érdektársai (Kugler Albert és Pitroff Kornél) gróf Szapáry Páltól és feleségétől megbízást nyertek arra, hogy utóbb nevezettek sorokufalusi ingatlanait eladják s ezzel kapcsolatban a grófnak és grófnénak három és fél millió koronában felszámított adósságait rendezzék. A tranzakció befejezése után a gróf és a grófné terhére 548.862 korona felezetlen hiány jelentkezvén, melynek túlnyomórésze már peresítve is lett. 1912 évi december hó 5-ik napján a följelentő és érdektársai, miután gróf Szapáry Pállal az elszámolást megejtették, a most nevezettel ugvis mint felesége megbízottjával oly értelmű írásos megállapodásra léptek, mely szerint gróf Szapáry Pál a följelentő és érdektársainak 548.862 koronában felszámított követelését teljes összegében elismerte s ennek kielégítésére, illetve biztosítására fedezetként átengedte az ezen iratban tüzetesen felsorolt ékszereket, ezüstműveket, értékpapirokat és követeléseket. A följelentés állítása szerint gróf Szapáry ezen megállapodás létesítésénél fondorlatosan megtévesztette és következményekben szándékosan megkárosította a följelentőt s illetve a följelentést nem tett érdektársait.

A följelentő s a följelentett által rendelkezésre bocsátott adatok mérlegelése után úgy találtunk, hogy gróf Szapáry Pál s a felesége, született gróf

K. 300 q 78 k 23.— K. Pestvidéki: 250 q 79.5 k 23.55 K. 350 q 79 k 23.50 K. 200 q 79 k 23.40 K. 500 q 78 k 23.— K. Bácskai: 2500 q 78 k 23.30 K. 4500 q 77 k 23.— K. Bánsági: 4000 q 77.5 k 23.20 K. Felsőmagyarországi: 300 q 78.5 k 23.30 K. 300 q 77 k 23.50 K hibás. Hartai: 2050 q 78 k 23.15 K. Adai: 4000 q 78 k 23.35 K. Bajai: 1750 q 77 k 22.60 K. Rozs: 100 q 17.05 K. 100 q 17.— K. 500 q 17.— K ppar. T-árpa: 450 q 15.30 K ab hajó, 300 q 15.50 K ab Budapest. 600 q 15.40 K ppar. Zab ó: 100 q 17.80 K. 120 q 18.— K kpf. Zab új: 100 q 17.— K. 100 q 17.70 K. 300 q 17.20 K kpf. Tengeri: 1000 q 17.— K.

A határidőpiacon kötetett délelőtt:

Buza április 12.02—05—11.99, Buza október 11.52—57—53—55—53. Rozs április 9.40—44—40, Rozs október 8.92—91—95—89—92—89, Zab április 8.68—69—66, Zab október 8.34—33—39—33, Tengeri május 7.60—59—64—54—57—56, Tengeri szeptember 8.23—24—18—19.

Zárlat 1 órakor:

Buza április 11.99—12.00, Buza október 11.53—54, Rozs október 8.89—90, Zab október 8.33—34, Tengeri május 7.56—57, Tengeri szeptember 8.19—20.

Bécs, augusztus 21. Buza ártartó. — Rozs tartott. — Árpa üzletlen. — Tengeri változatlan. — Zab csendes. — Időjárás: esővel fenvegető.

Értéktőzse

Budapest, augusztus 21. A tegnapi lánvha magánforgalom után ma valamivel kedvezőbb hangulatban nyílt meg az előtőzse, mert Oroszország beavatkozását még elkerülhetőnek vélik. Ezért a spekuláció az eladott angazsmányának visszavásárlásához fogott, amiért az értékek igen nyugodt forgalom mellett 1—2 koronával javultak. A bécsi piac is kedvezőbbben itéli meg a helyzetet és az arbitrage vásárlásai további emelkedés eredményezője lett. A készárupiacon az Adria és a Salgótarján-részvények voltak a mérsékelt kereslet tárgyai. A járadékipiacon a pénzpiaczi stagnáció további lánvulást eredményezett. Délben a forgalom teljesen megcsappant, mert a berlini jelentések nem voltak kielégítőek és a bécsi eladások tartózkodásra készítették a helvi spekulációt, az értékek alig változtak. A készárupiacon az Adria ismét javult. A járadékipiacon változás nem volt. A zárlat tartott maradt.

Az előtőzsdén kötetett: Osztrák hitel 624.25. Magyar hitel 819—820, Jelzálog 421, Magyar bank 453—

A REJTÉLY KULCSA

— FRANCZIA REGÉNY —

HTA: RICHEBOURG EMIL

168

— Minthogy nem láttam, azt kell hinnem, hogy nem volt hon; mindazonáltal mégis tudom, hogy e Morillon ur igen derék ember.

— Az bizony; de hát honnan tudod ezt? Ak, kitaláltam; te a kisasszonnyal beszélgetél s ő atyját dicsérte.

— Igen, ez igaz.

— Ramel György urról is szólt?

— Nem.

— Vagy rólam?

— Szintén nem.

— Dehogy!

— De, — mondá Luczián — nem nagy megerőltetésembe került észrevenni, hogy Ramel György urat igen szereti és hogy önhöz, Mollin ur, nagy bizalma van.

— Ez már derék.

— Eleinte a levelet nem akarta átvenni.

— Miért?

— Nem tudom. Alkalmasint úgy vélte, hogy atyja távollétében nem illik leveleket elfogadni.

— Kitaláltad.

— De mikor mondtam, hogy a levél öntől van, oh, akkor nem habozott többé; valószínűleg kirántotta kezemből és mohón olvasta.

— Valószínűleg igen megindulva?

— Oh, igen; könyvek jöttek szemébe, sőt azt hiszem, hogy sirt volna, ha ott nem vagyok. Ah, mennyire szereti Ramel urat, menyire! Magamra hagyott, hogy más szobában feleletet írjon; ott bizonynyal, Mollin ur, kedvére kisírta magát, mert mikor kijött és a levelet átadta, szeméi még nedvesek és sirástól verecek voltak.

— Kedves Lucziánom, — mondá Elek komolyan — mindent jól jegyezz meg magadnak, amit ez alkalommal láttál, mert ezt majd el kell mondanod Ramel urnak.

455.75, Rima 703.25—705, Közúti vasut 630—630.25, Városi villamos 353.25—353.75.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 819.50—820.50, Per kor. 100, Magyar bank 544.50—545, Fabank 221—222, Rima 704—705, Közúti vasut 629.75—630.56, Salgó 764, Bosnyák 230.

Utőtőzse: Osztrák hitel 624, Magyar hitel 820, Leszámitoló 515, Jelzálog 419.50, Rima 705, Államvasut 703.50, Városi villamos 353, Közúti vasut 630, Magyar bank 545.

Bécs, augusztus 21. A tőzsdén eleinte kedvelenség uralkodott, berlini kedvező jelentésekre azonban barátságosabb lett az irányzat. Élénkebb forgalom azonban csak a vasértékekben fejlődött. Zárlat üzletlen.

Uzleti tudósítások

Sertéskonsumvásári jelentés. Augusztus 21. Előző napi eladatlán maradvány 1873 darab sertés, 78 darab süldő. Mai felhajtás (egy negyed négyig) 1717 darab sertés. Összesen 3590 darab sertés, 78 darab süldő. Eladott 2345 darab sertés, 47 darab süldő. Mai maradvány 1249 darab sertés, 31 darab süldő. Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű ételsulylevonással 128—132 fillér, Öreg II. rendű ételsulylevonással 126—130 fillér. Fiatal nehéz ételsulylevonással 136—140 fillér. Fiatal közép ételsulylevonással 138—150 fillér. Fiatal könnyű ételsulylevonással 140—152 fillér. Süldő 50 kilogrammig belföldi elősúly 140—150 fillér. A vásár irányzata élénk. Az árak hanyatlottak.

Budapesti vágómarhavásár. Augusztus 21. Vágómarhát. Felhajtott magyar bika 223 darab, magyar ökör 1217 darab, magyar tehén 1004 darab, magyar bivaly 159 darab, Boszniai bika 1 darab, boszniai ökör 26 darab, növendékmarha 44 darab. Összesen 2674 darab vágómarha. Árjegyzések métermázsánként, elősúlyban, levonás nélkül: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 90—99 koronáig, kivételesen 101 koronáig, középminőségű 76—88 koronáig, silány minőségű 66—74 koronáig, Magyar parasztkarha, jobb minőségű 76—84 koronáig, silány minőségű 60—74 koronáig, Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 94—106 koronáig, kivételesen 112 koronáig, középminőségű 80—92 koronáig, silányabb minőségű 66—78 koronáig, Bika jobb minőségű 82—92 koronáig, kivételesen 94—100 koronáig, silányabb minőségű 60—80 koronáig, Bivaly 40—66 koronáig, Magyar tehén 58—84 koronáig, Tarka tehén 58—92 koronáig, kivételesen 93—96 koronáig, Kieszontozni való marha 32—56 koronáig, Növendékmarha 50—80 koronáig, Mind 100 kilogrammonként, elősúlyban.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

— Ne aggódjék Mollin ur, jó emlékező tehetségem van s amit látok, vagy hallok, sokáig megtartom eszemben.

— Tehát csak akkor, mikor Mollin kisasszony a levelet megírta és hozzád visszajött, kezdtek beszélgetni? kérdezé a költő.

— Akkor sem mindjárt; előbb egy kis fejsmerési jelenet folyt le.

— Hm! — Mit mondasz?

— Csak azt, hogy felismertük egymást. — Tehát már ismerték azelőtt egymást?

— Hogy ismertük-e egymást, Mollin ur? Azt már meghiszem; Hermione, vagy mint ön akarja, Hermione kisasszony az én nővérem!

Elek felugrott a székről, merően nézett a fiatalember szemébe és felkiáltott: Nővéred! a te nővéred! Megbolondultál?

— Oh ne haragudjék, Mollin ur; azt mondtam, nővérem, mert egymást egykor mint testvérek szerettük és még ma is ugy szeretjük, mit az is bizonyít, hogy Hermione karjait kitárta és én nyakába borultam és szívünk szerint összecsókoltuk egymást... Oly boldogok voltunk, hogy egymást újra láthattuk és feltalálhattuk.

— Valóban, — mondá a költő — ez egy nagyon érdekes kaland, amelyre lávolról sem voltam elkészülve. De hát mondd csak, beszélj — folytatá — hol, mikor és miként ismerkedtél meg Hermione kisasszonnyal?

— Mindenekelőtt tudnia kell, Mollin ur, hogy Hermione nem Morillon ur leánya.

— Nem atyjának leánya?

— Nem úgy értem, — felelé a fiatalember mosolygva — azt akarom mondani, hogy nem Morillon ur leánya. Hermione sem apját, sem anyját, sem családját soha nem ismerte.

— Biztosan tudod?

— Igen, Morillon ur. Anyám Hermionének dajkája volt, én emlőtestvére vagyok és három hónap különbséggel egykoruak vagyunk. Érti most ön, hogy miért szeretjük egymást kölcsönösen?

— Igen, igen, már kezdem érteni.

Kivonat a hivatalos lapból

— Augusztus 20. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Perger Imre budapesti lakos, irodaszolgát az Országos Zeneakadémiához ideiglenes minőségben szolgává:

a pénzügyminiszter Hunya (Tralla) Jánost, a trencsényi 24. felmérési felügyelőségén alkalmazott napibéres hiszatszolgát nevezett felügyelőséghez, Kollár János napibéres hivatszolgát pedig a kassai kataszteri térképtárlatnál hivatszolgává;

a debreczeni ítélőtábla elnöke dr. Eötvös Kálmán debreczeni ügyvédjelöltet a debreczeni ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká;

a győri ítélőtábla elnöke dr. Juhász János ácsi lakos, ügyvédjelöltet a győri ítélőtábla területébe díjas joggyakornokká;

a kassai főügyész Szuhai Tamás tartalékos katoná, szikszói lakost a löcsei törvényszékhez fogházórré;

a budapesti ítélőtábla elnöke Braxatoris Sándor zólyomi, dr. Paul Károly budapesti és dr. Csűrös Elemér ungvári lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká;

a budapesti törvényszék elnöke Pánisz Imre budapesti törvényszéki napibéres szolgát a vezetése alatti törvényszékhez hivatszolgává nevezte ki.

Megerősítések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Berta János, Molnár Lajos, Szabó Vince és Szalay Gyula ideiglenes minőségű rendes hivatszolgákat állásukban végleg megerősítette.

Véglegesítések. Az igazságügyminiszter özvegy Agárdi Jánosné, született Mikla Ilona, Papp Anna, özvegy Molnár Emilné, született Sebők Róza rákospalotai kirjavítóintézeti, ideiglenes minőségű családfősegédeként ebben az állásukban véglegesítette.

Pályázatok. A beregszászi pénzügyigazgatóságához számtisztai állásra két hét alatt: a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a sikenemák váci intézetének gondnoki állásra szeptember hó 10-ig: a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóságához egy szemlési és több főigazgatói állásra két hét alatt: a soproni törvényszék elnökéhez hivatszolgái állásra szeptember 19-ig: a szekszárdi törvényszék elnökéhez a győni járásbíró-ságnál betöltendő hivatszolgái állásra szeptember 15-ig: a besztérczabányai pénzügyigazgatóságához a zólyomi adóhivatalnál betöltendő adóosztályi állásra két hét alatt nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Daulich Géza zentai lakos Daruvári-ra, Sisák Józsefné hódmezővásárhelyi lakos Sisák-ra, kiskoru Löwy Aladár és Ilona baglyaljai lakosok Török-re, kiskoru Messinger András gyulai lakos Mező-re, Deutsch Mór budapesti lakos, valamint Imre, Alfréd és Magdolna nevű kiskoru gyermekei Déri-re, Klein Emilia nagybányai lakos Kis-re, Weisz Dezső budapesti lakos családi nevének Fehér-re kért átváltoztatását megengedte.

— Hermione nem talált gyermek. Mollin ur: szülei, vagy legalább anyja által születése után néhány óra múlva tartásra kiadatott. Hogy miért taszította el magától anyja, azt senki sem tudja s nem is fogja megtudni soha. De anyai igaznak látszik, hogy Hermione gazdag családból való. De hiszen ön ismeri, Mollin ur, csak látni kell, hogy érezze az ember, hogy előkelő családból származik.

— Az igaz, igaz van — mondá magában Elek — ki fiatal barátja éleslátásában és ítélőlében többé legkevésbé sem kétkedett.

— Oh, nem feleltem el — folytatá Luczián — gyakran beszéltek előttem, hogy miként hozta a kis Hermionét anyámhoz egy jól öltözött, ismeretlen férfi, ki szülemnek huszezer frankot adott, hogy a gyermeknek, kit rájok bíztak, gondját viseljek. Őszi éjjel történt, a falut sűrű köd borította és igen hideg volt. Luczián elhallgatott.

Francoise a szobaajtót kinyitotta, jelenteni, hogy a villásreggeli az asztalon van.

Elek felkelt. Jer fiam, — mondá — jer: daczára a nagy érdeklődésnek, melylyel hallgatlak, nem szabad felednem, hogy ma reggel nagy utat tettél és éhesnek kell lenned. Igen igen, barátom, általad már csodás dolgokat tudtam meg és ma még többet fogok megtudni. Isten küldött hozzám, hogy e titkokról a fátyolt levedd. Amint hogy mindent elmondta, amit Charlotte kisasszonnyal tudsz, épp úgy el kell mondanod mindent, amit Hermione kisasszonnyal tudsz. Mindent tudni akarok és tudnom kell. Előbb azonban reggelizzünk és vidámak legyünk; egy belső hang mondja nekem, hogy te, amely kicsiny és jelentéktelen vagy, épp oly nagy szerepre — az oltalmazó szerepére — vagy hivatva.

Az ebédlőbe mentek és az asztalhoz ültek.

Evés közben hallgatagok voltak. Elek egészen gondolatiba mélyedt. Mindazon előnyökét már előre látta, melyet György érdekében az imént tett váratlan leleplezésből vonhatott.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK:

Budapest, péntek, 1913 augusztus 22.

Népopera

VIII., Tisza Kálmán-tér.

Este 8 óraker.

Rendes helyárakkal:

Gyerünk csak

Vátrányos rovt 7 képben. Irta: Dr. Bödel Izor és Mórai Adolf. Arzenesámokat: Zerkovits Béla és Barna László szerzette.

Személyek:

Braun Lipót flákeres Horthy S. Nelli a leánya Faludi B. Szaniszló Ujvári Lajos Adám detektív Péter Arthur Doll, újságíró Marosffy L. Pánev Danasoff, Csokolnoki Zsuzka a felesége Vörös Ily Jóska, a szabápcinór Pázmán P. Egy hercegnő Földes Irén

Budapesti Színház

Aréna- és István-ut sarok

Este 8 óraker.

Rendes helyárakkal:

Az éjjeli ügyvéd

Böhöztes operett 4 felvonásban. Irta: Feid Mátyas. Zenéjét szerzette: Sohitt Walter.

Személyek:

Dr. Pióca Pál Kiss Miklós Lajza, neje Boris Blanka Úrv. Manlichornó Szathmáryné Bernárdi Sarkady A. Ella, neje Arló Ilonka Csalogány Sári Pallay Rózi Róka, főpincér Székely K. Mici, szobalány Jancsó Lenke Jaci, szakácsné Mérey Böske Virágvas leány Hajnal Tusi Vall. Várady József Ferenc, írnok Komoly B. Kuffressor, lelkész Parányi Dehiné

Király Színház

VII., Király-utca 71.

Este 8 óraker.

Rendes helyárakkal:

Buksi

Békes bohózat 3 felvonásban. Irta: Curt Kraatz és Jean Kreen. Fordította: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerzette: Jean Gilbert.

Személyek:

Villányi, főkezes Borost Gerő Ida Laura, a felesége Lenzl Annie Ella Soós Margit Ilka László Juci Lórá Pényes Anna Sári Baskó Szabolcs, Ella ura Latabár Parász Pieta Black Király Póris Krészna Sármercy Bolyon Strebínsky Brúós Mikolász, Pieta anyja Erdői Berta Maris, cseléd Száry Rózi

Fővárosi Nyári Színház

Krisztina-körút

Este 8 óraker.

Rendes helyárakkal:

A masamód

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Beltai Jenő.

Személyek:

Gróf Rátóti Magas Ország Adámné Kovácsy Béla, fia, főtör Kertész Mikl. I., szerkesztő Tornyel Kálmán, színházi Vilma Árkossy O. Kádár Mariska Jákó Amália Szekeres Kardoss Madama Zephyrin Bánházy

Vígyszínház

V., Lipót-körút.

Este 8 óraker.

Rendes helyárakkal:

A telefon

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Gavault és Ber. Fordította: Adorján Andor.

Személyek:

Serpólet Góth Sándor Lejonaouis Balassa Cornainville Tapoleczay Julien de Rocreuse Tanay Germaine Kertész Ella Mamette P. Gazsi M. Eveline Lenkeffy I. Clara Varga Anna Gargousse Szerényi Görard Sarkadi Bosnie Kende Paula Louise Csáky Ilona Marguerite Máté Anna Joseph Bogyo

Magyar Színház

VII., Izabella-tér.

Este 8 óraker.

Rendes helyárakkal:

A farkas

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferencz.

Személyek:

Dr. Koloman Törzs Vilma, a felesége Gombaszögi Eszabó György Csontos A kegyelmes asszony Gerő Ida Rittorné Berna Paula Mikháli hadnagy Vándori Z. Molnár Z. Molnár Főpincér Körmendi Pincér Császár Kalos Földvári A titkár ur Róthay Micsike méltóságos Csatali J. Janika Lakos Edith Egy lakó Alfröld Klászonny Zala K. Szakácsné P. Tárnoki

Uránia Színház

VIII., Rákóczi-ut 21.

Este 8 óraker.

Rendes helyárakkal:

A mozi

Royal - Orfeum

VII., Erzsébet-körút 31.

Minden este 8 óraker legelőrangú színházi és variété-előadás.

Honey-moon-Express a legnagyobb amerikai színházi szenzáció. The Sidonias; The Australian Mc. Leans; The Vinettes; Marg. Ismay & Girls; Goodo & Goodo; Nagy Endre mozija; Varatlan látogatás, irta: S. Basset és M. Honequin. Don Quijotta Fritz Grünbaum és Richard Heuberger operettje. Az esőköpönyeg, Georges Renaud bohócsága. K. Solti Hermin új névvel. Virágh Jenő mint tanagrás ember és a többi attrakció.

Jegyek elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum pénztáránál és a városi jegyárúsító helyeken válthatók.

ROYAL-ORFEUM

VII., ERZSÉBET-KÖRUT 31. • TELEFON 110-22

Minden este 8 óraker a szenzációs évadnyitó műsor!!

HONEYMOON-EXPRESS

a legnagyobb amerikai színházi szenzáció és a többi Budapesten sohasem látott pompás új attrakció!

Jegyek elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum pénztáránál és a városi jegyárúsító helyeken válthatók.

Jardin de Paris

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT 1. TELEFON 117-25

Augusztusi sláger-műsor!

RÓZSANEGYI KÁLMÁN

a Nemzeti Színház tagja

Karl Adler, Sajó Géza, Lewis Douglass, Pallay Rózi, a Vígyszínház tagja, Maud Hawley, Vidor Ferike, Boriss Blanka, The 3 Londons, Richard Hutter, konferenciér, „A pesti ur”, „Tantalus király”.

Kezdeté 9 óraker

A Tabarinban: Just and Gabriella, Hocker Douglas, The 3 Londons, 3 VIII Tobers, Mary Farrel-Lee, Belly Berté és 30 táncatrakció.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre, igazgató VI., Nagymező-utca 17. sz.

Hans Hauser Great Roland

és 19 egyéb attrakció. — Kezdeté 8 óraker.

PAVILLON MASCOTTE

Kliemchen o Luise Prinz Péter, a beszélő kandur stb. stb. — Kezdeté 1/211 óraker.

Steinhardt Mulató

RÁKÓCZI-UT 63. TELEFON: József 21-16.

Teljesen átalakítva és pompás új szellőztetővel ellátva. Augusztus 16-ától esténként a fényes megnyitó műsor.

9 óraker Egyszer egy esztendőben 11 óraker Paradicsom ágyak

Ujdonosság! Ujdonosság! A bohózatokat irták: Glinger és Tansig. Fordította: Steinhardt. Közben Steinhardt és Mnyadi új szótő műsorral, előrendű külföldi számok.

Ejfélfutón Gabaret, tánc, cigányzene reggeli. Klóndó konyha és italok. Dícső árak. Jegyek: 10-1-g, 3-0-g a Mulatóban, egész nap a Hirsch-féle nagytársadéban Andrassy-ut 19 és a Hungaria-fürdő pénztáránál kaphatók.

LAWN-TENNIS RAKETEK
javítása és ujonnan hurozása legelőrendű angol szakmunkás által, legjobb minőségű angol hurokkal a saját műhelyemben.
Kertész Tódornál
Budapest, IV., Kristóf-tér
awn-tennis és mindennemű sportcikkekéről legyzék ingyen és bérmentve. : : : :

WEINBERGER és FODOR

az összes sport-cikkek áruháza!

Football

cikkekben az ország legnagyobb raktára
IV., Haris-bazár 4.
TELEFON: 113-59
Minden sportágról külön-árjegyzék ingyen!

Kerény Arnold

SZÁLLÍTÓ

Budapest, VII., Dohány-utca 37
TELEFON 59-16
Elvállal mindennemű elvámolásokat, szállításokat valamint podgyászfuvarozást

Sérültek

A világhírű **Multiform-sérvkötő**
szabadalom leírását ingyen és bérmentve küldjük. Kicsérélhető nyomlapok. Legfinomabb kiállítás, kényelmes viselet.

Sérvkötők

egyoldalu 6-8-10-12-15 kor.
kétoldalu 12-16-20-24-30 kor.

Műláb a lehető legjobb kivitelben működés a legizlésebb kiállításban műftizó

Támgyép, haskötő,
gummiharisnyák stb. saját gyárunkban jóállással, mérték szerint készítetnek. Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

MAGYAR ORVOSI MÚSZERTÁR

Budapest, VII. Rákóczi-ut 32. sz.
a Rókus-kórházzal szemben.
A vörös keresztire ügyeljünk!

VICHY

Francia természetes ásványvíz
„A források külön megnevezendők!”

VICHY CELESTINS kőszvény, epekő, albuminuria esetén.
VICHY GRANDE GRILLE májbajoknál.
VICHY HOPITAL gyomor és bélbajoknál

Utánzatoktól óvakodjunk!

Színházak heti műsora:

Aug.	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vár-színház	Vig-színház	Népopera	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Főv. Nyári Színház	Uránia
23	Szombal			Támlásszék 10 sz.	Gyerünk csak I	Buksi	Marion vétéke	Nulla ur	A drótostót	
24	Vasárnap			Pinókne Támlásszék 10 sz.	Gyerünk csak I	Cigányprimas	A kék madár	Az éjjeli ügyvéd	Dollárkirálynő	

American Shoe Company Limited
Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos előrusítása.

Nyári ujdonságok!
BUDAPEST
IV. Kigó-tér 1. (királyi héralota)
V. Dorottya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-körút 42.
DEBRECZEN
Piac-utca 44.
ZAGREB
Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

Mendelovits Adolf
asztalos-mester

TELEFON JÓZSEF 949

Czímre vigyázzni tessék!!

Román-stilű ebédlő, legjobb kivitelű hálószoba és uriszoba olcsó árban eladó. — Ugyanott konyha és előszoba butor

Budapest VIII. Népszínház-u. 25.

E hirdetés rovathoz minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből négy fillérral, kompakt betűkből szedve hat fillérral fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovathoz minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből négy fillérral, kompakt betűkből szedve hat fillérral fizetendő

Nagy butoreladás

25 százalékkal olcsóbban, mint bárhol. Elsőrendű asztalosmesterektől sikerült előnyös alkalmi vételek által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legmodernebb háló-, ebédlő-, szalon- és uriszobákat, valamint számos egyes butodarabokat 25 százalékkal olcsóbban adhatunk el, mint bárhol. Varga Mihály és Társai, Magyar Butoripar Társaság, IV., Kristóf-tér 8.

Szabadságon

levő, kitűnő szakismeretű műasztalos-gyári művezető olcsón végezze privát munkát házaknál, esetleg vidéken is (több közérdekű szab. tulajdonosa). Németh, Damjanich-utca 46. földsz. 10. Telefon: 65-83.

Feltűnően

fehérítő, üdítő, szepítő, ráncoltó óvó rózsasárcenőcs 90 fillér és 150 gramm liliomtej és hozzá tartozó Eau Ideal 150 gr. 2 korona, mosdó 1 korona, postadíj 55 fillér; ezek együttes használatával felülmúlhatatlan hatásuk. Relháné, Nagykáta, Pestm.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag) Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35-68.

Ujpesten

Sarokház 10 üzlettel 450 négyszögöl telekkel, évi házbér 11.000 korona sűrűn eladó. Ugyanott kisebb és nagyobb családi és jól jövedelmező bérházak eladók. Bővebbet: Winkler, Ujpest, Árpád-ut 80a.

Gyorsírás

és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanolyamai lényegesen megnagyobbított modern higienikus új helyiségeinkben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépirás, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. Glogowski és társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Egy teljesen

új grenadin-ruha, alig használt, molett nő részére olcsón eladó. Megtekinthető, VII. Hernád-utca 33. I. em. 8: a délelőtti órákban.

OLLÁ
bebizonyított legjobb higienikus GUMMI-különlegesség Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. Dobb gummi gyárából Wien 11/451 S. Prater-sírháza 57

Zálogvezetők

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. **SINGER JAKAB** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye.)

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótáitást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiváltva: Chicagó, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Károly E. drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28-29.

A magas Kormánytól több ezer katonai fegyvert vettünk át, ennél fogva ezen kitűnő fegyvereket rendkívül előnyös árban szállíthatjuk, és pedig: Egyszerre 8 golyóra tölthetők, a legjobb ismétlő vadászfegyverek.

- Kropatschek fegyverek:**
- 1 db teljesen jó, Kropatschek csendőrségi fegyver ... 20.—
  - 1 „ szebb Kropatschek csendőrségi fegyver ... 25.—
  - 1 „ ideális szép Kropatschek csendőrségi fegyver ... 30.—
  - 1 „ Kropatschek szurony ... 1.—
  - 1 „ fegyverszija ... 1.—
  - 1 „ szélesebb és jobb ... 2.—
  - 1 „ derékszíj táskával ... 3.—
  - 1 „ tölténytáska ... 3.—
  - 1 „ élestöltény ... -10
  - 1 „ vaktöltény ... -10
  - 1 „ csavarhúzó, nyéllel ... -40
  - 1 „ törlóvas fegyvertisztítóhoz ... -20

Kitűnő egyenruhák Elegáns polgári ruhák Legszebb libériák

- Revolverek:**
- 1 db 7 mm jó központi revolver 5.— 6.— 7.—
  - 1 „ 9 „ „ „ 8.— 9.— 10.—
  - 1 „ 12 „ „ „ 10.— 11.— 12.—
  - 1 „ revolvertörő borból „ 3.— 4.— 5.—
  - 25 „ töltény . . . . . 1.50 1.75 2.—

Az összes fegyveralkatrészeket legolcsóbban szállítjuk. Viszonteladók nagy árengedményben részesülnek.

Ezen fegyverek hatóságoknak, rendőrségnek, erdészeknek, mező- és erdőőröknek, vadászoknak és magánosoknak nagyon ajánlhatók, szobadisznek is nagyon alkalmasak. — Az összes fegyverek tiszták, rozsdamentesek, katonai puskaművesek által kipróbáltak. — Fegyverárjegyzékünket kívánatra bérmentve küldjük.

Tiller Mór és Társa cs. és királyi udvari egyenruha szállítók Budapest, Váci-utca 35.

EVŐESZKÖZÖK

ezüstműből és alpacca ezüstműből, **DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK** a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.